УзССР Давлат китоб палатаси
Инв. 10
Гос. книжная палата УзССР
ОПЛОЧЕНО

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҳақиқати

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг газетаси

ГАЗЕТА 1974 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

1 ДЕКАБРЬ 1982 ЙИЛ, ЧОРШАНБА
№ 274 (2.680).
Баҳоси 3 тийин.

Кеча ўнинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг олтинчи сессияси бўлиб ўтди.

Сессия 1983 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани ва бюджетини зўр ишчанлик билан муҳокама этди.

ТОШКЕНТ. 1982 йил 30 ноябрь. Суратда: ўнинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Совети олтинчи сессияси мажлиси президиуми.

Л. Гусейнов фотоси. («Правда Востока»).

Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислари тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1982 йил 30 ноябрь куни Тошкентда ўнинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг олтинчи сессияси бўлиб ўтди.

Ҳукумат ложаларида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Ш. Р. Рашидов**, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари **Е. Айтмуротов, И. Г. Анисимкин, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, И. Б. Усмонхўжаев, Н. Ж. Худойбердиев, Н. М. Маҳмудова, Л. Н. Мелкумов, У. Умаров**, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг ва республика ҳукуматининг аъзолари ўтиришибди.

Мажлисни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси депутат **А. А. Хўжаев** очди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг ўринбосарлари, депутатлар **Т. Охунова, С. К. Каньязов, М. Маткаримов, М. П. Павлов** Раис столи ёнидан жой оладилар.

Депутатлар Коммунистик партия ва Совет давлатининг атоқли арбоби, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг энг таниқли раҳбари, халқлар тинчлиги ва дўстлиги учун толмас курашчи Леонид Ильич Брежневнинг хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб ҳурмат билан эсга олдилар.

Мандат комиссиясининг раиси депутат **З. Исроилова**нинг комиссия номидан қилган доклади юзасидан Олий Совет Ўзбекистон ССР Олий Советининг 1982 йил 20 июнда 274-Ўзбекистон сайлов округидан сайланган депутати **Б. Алламуродов**нинг, 1982 йил 20 июнда 281-Тўрақўрғон сайлов округидан сайланган депутати **А. А. Худойберганов**нинг, 1982 йил 19 сентябрда 434-Қува сайлов округидан сайланган депутати **Б. А. Наврўзов**нинг, 1982 йил 3 октябрда 135-Бўз сайлов округидан сайланган депутати **С. А. Нишонов**нинг ваколатларини ҳақиқий деб топиш тўғрисида бир овоздан қарор қабул қилди.

Сессиянинг қуйидаги кун тартиби бир овоздан тасдиқланади:

1. 1983 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани тўғрисида ҳамда 1982 йилда Ўзбекистон ССР ни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани қандай бажарилаётганлиги ҳақида.
2. Ўзбекистон ССРнинг 1983 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва Ўзбекистон ССРнинг 1981 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақида.
3. Ўзбекистон ССР Олий Советининг Энергетика доимий комиссиясини тузиш тўғрисида.
4. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

1983 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани тўғрисида ҳамда 1982 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани қандай бажарилаётганлиги ҳақида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари республика Госплани раиси депутат **Қ. А. Аҳмедов** доклад қилди.

Ўзбекистон ССРнинг 1983 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва Ўзбекистон ССРнинг 1981 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақида Ўзбекистон ССР молия министри депутат **В. Муродхўжаев**нинг доклади тингланди.

Депутатлар план-бюджет комиссияси раисининг ўринбосари депутат **Ш. Ёқубов**нинг Олий Совет план-бюджет ва бошқа доимий комиссиялари номидан қилган қўшимча докладини ҳам тингладилар.

Кун тартибидаги дастлабки икки масала юзасидан докладларнинг муҳокамасида депутатлардан **К. П. Дудин** (3-Фарҳод сайлов округи), **С. Ҳ. Ҳамроқулов** (344-Даштакибоsло сайлов округи), **К. Искандарова** (483-Комсомол сайлов округи), **У. Асадов** (170-Коғон сайлов округи), **И. Т. Сорокин** (456-Ленинград сайлов округи), **М. Эгамбердиев** (107-Пахтаобод сайлов округи), **О. Сўпиева** (128-Кунжи сайлов округи), **Т. Исломов** (87-Кўкорол сайлов округи), **Х. Исроилов** (213-Дўстлик сайлов округи), **Р. Раҳмонов** (196-Ибн Сино номли сайлов округи), **Н. Холмирзаева** (357-Оққўрғон сайлов округи), **Я. А. Илиади** (241-Муборак сайлов округи), **А. Рустамов** (454-Мулкобод сайлов округи), **В. С. Желонкина** (399-Янгиер сайлов округи), **А. Мамажонов** (282-Шоҳанд сайлов округи) қатнашдилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси депутат **Қ. А. Аҳмедов**, Ўзбекистон ССР молия министри депутат **В. Муродхўжаев** якунловчи нутқ сўзладилар.

Олий Совет 1983 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани тўғрисидаги Қонунни ҳамда 1982 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани қандай бажарилаётганлиги ҳақидаги қарорни бир овоздан қабул қилди.

Ўзбекистон ССРнинг 1983 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги Қонун ва Ўзбекистон ССРнинг 1981 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақидаги қарор бир овоздан қабул қилинди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Энергетика доимий комиссиясини тузди. Комиссия составига 21 депутат сайланди. Депутат **Ғ. Ҳ. Қодиров** комиссия раиси қилиб сайланди. Илгари сайланган доимий комиссияларнинг составида айрим ўзгартишлар қилинди.

Депутатлар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари депутат **Г. Қ. Ҳайдарова** докладини тингладилар.

Олий Совет ўз муҳокамасига тақдим этилган Фармонларни тасдиқлади, тегишли қонунлар ва қарорлар қабул қилди.

Шу билан ўнинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг олтинчи сессияси ўз ишини тугаллади.

РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

РСФСР Олий Советининг сессияси 1983 йилда Россия Федерациясини иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планини, республика бюджетини муҳокама қилмоқда. Сессия 30 ноябрь куни Москвада Катта Кремль саройида очилди.

Депутатлар Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. Я. Пельше, Г. В. Романов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, К. В. Русаков, Н. И. Рижков ўртоқларни гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Депутатлар Леонид Ильич Брежнев хотирасини бир дақиқа сукут сақлаб, ҳурмат билан эсга олдилар.

1983 йилда РСФСРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани ва 1982 йилги план қандай бажарилаётганлиги тўғрисида РСФСР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госпланининг раиси депутат Н. И. Масленников қилган докладда КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленуми қарорлари меҳнаткашларнинг ижодий активлигини янада ўстиришнинг қудратли манбаи бўлиб қолганлиги таъкидлаб ўтилди.

1983 йилги планда, деди докладчи, халқ хўжалигини янада жадал суръатлар билан ривожлантириш, унинг структурасини такомиллаштириш, фан-техника тараққиёти ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этишни жадаллаштириш, экономикани интенсивлаш ва унинг самарадорлигини ошириш, ресурсларнинг барча турларидан оқилона фойдаланиш кўзда тутилади.

Келгуси йилда миллий даромад 3,7 процент, саноат ишлаб чиқариши ҳажми 3 процент кўпаяди. Қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти 64 миллиард сўм ҳажмида ёки ўтган йилдагидан 7 миллиард сўмликдан кўп миқдорда планлаштирилмоқда. «Б» группасидаги маҳсулот ишлаб чиқариш 3,3 процент, «А» группасидаги маҳсулот ишлаб чиқариш 2,9 процент кўпаяди.

1983 йилда меҳнаткашларнинг фаровонлигини янада ошириш программасини рўёбга чиқариш давом эттирилади. Аҳолининг реал даромадлари 3,1 процент ортади.

Республиканинг 1983 йилги Давлат бюджети лойиҳаси даромадлар ва харажатлар бўйича 78 миллиард 122,5 миллион сўм миқдорда, 3,6 процент ўсишни назарда тутган ҳолда сессия муҳокамасига тақдим этилди. РСФСРнинг 1983 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва РСФСРнинг 1981 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақида доклад қилган РСФСР молия министри депутат А. А. Бобровников ана шуни маълум қилди.

Шундан кейин депутатлар докладларни муҳокама қилишга ўтдилар.

1 декабрь куни РСФСР Олий Советининг сессияси ўз ишини давом эттиради.

(ТАСС).

СССР 60

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИГА—ЗАРБДОР ЯКУН

ОШИРИЛГАН МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

Партия XXVI съезди, КПСС Марказий Комитетининг май ва ноябрь Пленумлари қарорларини изчиллик билан амалга ошириш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган Тошкент райони меҳнаткашлари давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш бўйича оширилган мажбуриятларини муваффақиятли адо этдилар. Қабул пунктларига 110 минг тонна сабзавот, 21200 тонна картошка, 7400 тонна мева, 8400 тонна узум, 1300 тонна «каҳрабо дон» етказиб берилди. Район бўйича ҳар гектар ердан ўртача 301 центнердан сабзавот, 146 центнердан картошка олинди.

Мамлакатимизнинг саноат шаҳарлари, Сибирь ва Узоқ Шарқ районларига мева ва сабзавот жўнатиш плани ҳам ошириб бажарилди. Қардошларимиз дастурхонига 27 минг тонна сабзавот, шу жумладан 17 минг тонна карам, 8 минг тоннадан зиёд пиёз, 900 тонна редиска ва бошқа маҳсулотлар тортиқ этилди.

Мавжуд резервлардан унумли фойдаланиш ҳисобига йил сайин ҳосилдорликни оширишга эришаётган К. Маркс номли, Навоий номли, Охунбобоев номли, Ленин номли, С. Раҳимов номли, Ильич номли, «Ленин йўли», «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозлари, Абдураҳмонов номли, «Ленинград», «Тошкент» совхозлари муваффақиятга муносиб ҳисса қўшдилар. Навоий номли колхоздан Т. Алимов, И. Ғафуров, К. Маркс номли колхоздан Ф. Мирағзамов, Ж. Раҳбаров, Ильич номли колхоздан Т. Раҳмонбердиев, «Ленинград» совхозидан Э. Мўминов каби тажрибали деҳқонлар раҳбарлик қилаётган бригадалар аъзолари рекорд ҳосил етиштирдилар.

Район чорвадорларининг қўлга киритган ютуқлари ҳам диққатга сазовор. Улар шу кунгача пландаги 851 тонна ўрнига 1360 тонна гўшт, 8970 тонна ўрнига 9100 тонна сут, 740 минг дона ўрнига қарийб беш баравар кўп — 3 миллион 850 минг дона тухум топширдилар.

САМАРАДОРЛИК УЧУН

Комбинатимиз ишчилари, инженер-техник ходимлари КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми тарихий қарорларига амалий иш билан жавоб бермоқдалар. Ички резерв ва имкониятлардан тўлароқ фойдаланиш йўли билан меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини арзонлаштиришга эришмоқдамиз. Айниқса, янги технология, илғор тажрибаларни жорий қилиш ва оммалаштириш яхши самара бермоқда. Масалан, ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йили пландари ошириб бажарилди. Юбилей йили меҳнат вахтасини давом эттираётган комбинатимиз коллективи кейинги йилларда 9 минг 547 тонна ўрнига 9 минг 557 тонна ун, 3 минг 580 тонна ўрнига 4 минг 14 тонна гуруч, 5 минг 570 тонна ўрнига 6 минг 876 тонна аралаш озуқа ишлаб чиқарди. 135 киловатт-соат энергия тежалди. Меҳнат унумдорлигини ошириш плани 109 процент бажарилди. Маҳсулот таннархи анча арзонлашди. Шу ҳисобдан ўтган ойлар давомида 250 минг сўм соф фойда олишга муваффақ бўлинди.

Цехлар, бригадалар, ишчилар ўртасидаги ўзаро мусобақа план ва социалистик мажбуриятларни ошириб бажаришда муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда. Социалистик мусобақада ун цехидан Б. Умаров ва К. Купенов, гуруч цехидан К. Абдибеков, С. Сахиев, М. Серикбоев, аралаш озуқа цехидан А. Ибошев, О. Маткаримовалар пешқадамлик қилмоқдалар. Улар смена нормаларини 1,5 — 2 ҳиссадан бажаришга эришмоқдалар.

Шу билан бирга корхонада ҳал этилиши лозим бўлган баъзи муаммолар ҳам йўқ эмас. Масалан, комбинатимизда ишчи кучи кам. Биздан кўп ташкилотлар ун олади. Жумладан, Нукус нон комбинати қоп-қанорсиз ун олиши керак. 108-автобазада махсус автомашина бўлишига қарамасдан, улар ишнинг осонига югуриб, юк машина бўйича шартнома тузишади-ю, махсус машина ҳақида лом-мим дейишмаяпти. Биринчи категория қоп билан ун олиб, иккинчи ёки учинчи категорияси билан, иккинчи категория қопни эса, учинчи-тўртинчи категория билан қайтариб топширишяпти. Нон комбинати шу ҳисобнинг ўзидан давлатга анчагина зарар келтиряпти. Тегишли ташкилотлар бу ҳақда сира қайғурмаяптилар.

Биз юбилей йили марраларини эгаллаш йўлида куч-ғайратимизни сарфлайверамиз. Бу — Озиқ-овқат программасининг бажарилишига муносиб ҳиссамиз бўлади.

Ж. УМАРОВ,
Нукус ғалла маҳсулотлари комбинатининг ун цехи бошлиғи.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганлиги учун қуйидаги район республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзилади:

Чироқчи райони — район партия комитетининг секретари ўртоқ Тиллаев, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Аҳмедов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Ўсанов, «Райсельхозтехника» бошқарувчиси ўртоқ Умаров, район сув хўжалиги ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Бердиқулов, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союзи район комитетининг раиси ўртоқ Тангиров, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Абдураҳмонов.

РАСМИЙ ВИЗИТ БИЛАН

29 ноябрь куни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико расмий визит билан Москвага келган Туркия республикасининг ташқи ишлар министри И. Туркмен билан суҳбатлашди.

Министрлар ўртасида икки томонлама Совет — Туркия муносабатларига доир масалалар юзасидан, шунингдек иккала мамлакатни қизиқтирувчи баъзи халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олинди.

Томонлар СССР билан Туркия ўртасидаги муносабатлар ижобий йўналишда ривожланиб бораётганлигини мамнуният билан қайд этдилар ва иккала халқ манфаатларини кўзлаб Совет — Туркия ҳамкорлигини турли соҳаларда янада кенгайтиришга иккала томон интилаётганлигини таъкидладилар.

Халқаро масалаларни муҳокама қилиш чоғида кейинги вақтларда дунёдаги вазият ёмонлашганлигидан жиддий ташвиш билдирилди ва урушнинг олдини олиш, тинчлик ҳамда халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш мақсадида барча давлатларнинг зўр куч-ғайрат сарфлаши зарурлиги таъкидланди.

А. А. Громико мазкур мақсадларга эришишга қаратилган совет янги ташқи сиёсий ташаббусларига Туркия томонининг эътиборини жалб қилди. Совет томонининг фикрича, жумладан НАТОга ва Варшава Шартномасига аъзо бўлган давлатлар шу иттифоқларнинг ҳаракатларини янги районларга — Осиё, Африка ва Лотин Америкасига ёймаслик тўғрисида баёнот беришлари халқаро кескинликни юмшатишга кўмаклашган бўлур эди.

Музокаралар амалий, конструктив вазиятда ўтди.

Шу куни А. А. Громико И. Туркмен шарафига нонушта зиёфат уюштирди.

Куннинг иккинчи ярмида музокаралар давом эттирилди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ VI СЕССИЯСИ

1983 ЙИЛДА ЎЗБЕКИСТОН ССРни ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА ҲАМДА 1982 ЙИЛДА ЎЗБЕКИСТОН ССРни ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ ДАВЛАТ ПЛАНИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛАЁТГАНИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госпланининг раиси депутат Қ. А. АҲМЕДОВ доклади

Ҳурматли депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССР Олий Советининг ушбу сессияси КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми ва СССР Олий Совети VII сессиясининг қарорлари бутун халқимизнинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини оширган бир вазиятда ўтмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов Пленумда сўзлаган нутқида мамлакат халқ хўжалигининг аҳволи чуқур таҳлил этилди, келгуси йил топшириқларининг бажарилишини таъминлаш соҳасида конкрет вазифалар қўйилди, экономикага раҳбарлик қилишнинг услуби ва методларини такомиллаштириш йўллари кўрсатиб берилди. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ва СССР Олий Совети сессиясининг қарорлари барча меҳнат коллективлари ва хўжалик бошқарувининг барча бўғинлари учун амалий иш программасидир. Беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йилида республикамиз олдида катта ва масъулиятли вазифалар турибди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг кеча бўлиб ўтган пленумида бу вазифалар аниқ ва равшан баён қилинди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан сизларнинг муҳокамангизга киритилган 1983 йилда республикани иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани лойиҳаси беш йиллик план топшириқларига, Коммунистик партиянинг ҳозирги босқичдаги иқтисодий сиёсати программавий қоидаларига, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг қарорларига мувофиқ ишлаб чиқилди.

Мамлакатимиз бу йил ажойиб санани — кўп миллатли Совет давлати ташкил этилганлигининг 60 йиллигини нишонлайди. СССРнинг яқинда ўтказиладиган шу юбилейи партиянинг режаларини амалга ошириш соҳасидаги ишларимизни кучайтириш учун қудратли омил бўлди. Республикамизнинг меҳнаткашлари партия ташкилотларининг раҳбарлигида экономика ва маданиятни ривожлантиришда янги катта муваффақиятларга эришдилар.

Дастлабки ҳисобларга қараганда, 1982 йил плани ҳамма энг муҳим кўрсаткичлар бўйича ошириб бажарилади. Ялпи ижтимоий маҳсулот бир йил ичида 3,7 процент кўпаяди ва 37 миллиард сўмдан ошиб кетади, миллий даромад эса 17,6 миллиард сўмни ташкил этади. Бу ўтган йилдаги даражадан 4,9 процент ортиқдир. Миллий даромаднинг кўп қисми, яъни 80 процентга яқини аҳолининг фаровонлигини оширишдан иборат асосий вазифани бажаришга сарф қилинади.

Саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми тез суръатлар билан оширилади. Шу билан бирга техника тараққиётини белгилайдиган ёқилғи-энергетика, химия, машинасозлик каби тармоқлар жадал ривожлантирилади. Халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқариш планлари анча ошириб бажарилади.

Об-ҳаво шароити оғир келишига қарамай, қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда катта ютуқлар қўлга киритилди. Колхоз ва совхозларнинг меҳнаткашлари сув танқислиги ва об-ҳавонинг ноқулай келиши оқибатларини бартараф қилиб, пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштирдилар, чорвачилик маҳсулотларини бундан буён ҳам кўпроқ тайёрлашни таъминладилар.

Пахтакорлар жуда оғир ва мураккаб шароитда фидокорона меҳнат қилиб, юксак мажбуриятларини шараф билан ошириб бажардилар. Давлатга 6 миллион тонна «оқ олтин» топширилди. 3 миллион 300 минг тонна пахта машиналарда териб олинди.

Ингичка толали пахта етиштиришни кўпайтиришда катта муваффақиятларга эришилди.

Қурғоқчилик бўлишига қарамай, дон сотиш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни асосан маккажўхори ҳисобига бажариш таъминланди. Ватан омборларига бир миллион тоннадан ортиқ дон тўкилди.

Деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларининг асосий турларини , шу жумладан каноп, сабзавот ва картошка, полиз маҳсулотлари ва узум, жун, пилла, қоракўл тери тайёрлаш планлари ошириб бажарилди.

Гўшт, сут ва тухум харид қилиш юзасидан берилган топшириқлар бажарилиш арафасида турибди. Корхона ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларида чорвачилик ривожланмоқда.

Бу йил капитал қурилиш соҳасида катта ҳажмдаги ишлар амалга оширилди. Барча молиявий манбалар ҳисобига 5,8 миллиард сўмдан кўпроқ капитал маблағ ўзлаштирилади.

Жамоат транспортининг ҳамма турларини ва алоқа воситаларини ривожлантириш йиллик планлари тўла ва ошириб бажарилмоқда.

Аҳолининг фаровонлигини юксалтириш тадбирлари изчиллик билан амалга оширилмоқда. Дастлабки ҳисобларга қараганда аҳолининг пул даромадлари бир йил ичида 5,6 процент кўпаяди. Шу билан бирга ишчи ва хизматчиларнинг меҳнат ҳақи даромадлари 421 миллион сўм ёки 4,7 процент, жамоат фондларидан пенсия ва нафақа тўловлари 94 миллион сўм ёки 5,5 процент ошади. Чакана товар обороти плани ошириб бажарилмоқда.

Бу йил барча молиявий маблағлар ҳисобига 6 миллион 170 минг квадрат метрдан ортиқ уй-жой, 134 минг ўринли мактаб, 42 минг ўринли мактабгача тарбия муассасалари, кўп миқдорда маданият, соғлиқни сақлаш ва маиший хизмат объектлари ишга туширилади.

Халқ хўжалигини ривожлантиришнинг юксак суръатлари беш йилликнинг дастлабки икки йили план топшириқларини муваффақиятли бажаришни таъминлайди.

Эришилган муваффақиятларга муносиб баҳо бериш билан бирга, шуни ҳам айтиш керакки, айрим тармоқларни ривожлантиришда рўй берган камчилик ва нуқсонлар бартараф қилиниб, мавжуд резерв ва имкониятлардан тўла фойдаланганда иқтисодий ва социал тараққиёт соҳасида янада кўпроқ ютуқларга эришиш мумкин бўлур эди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг изчиллик билан олиб борган ишлари натижасида кейинги вақтларда план интизоми анча мустаҳкамланди. Бу эса хўжалик тараққиётининг суръатларига ижобий таъсир кўрсатди.

Лекин, шунга қарамай айрим министрликлар ва идоралар давлат планларининг бажарилмай қолишига йўл қўймоқдалар. 51 корхона 10 ойлик планни бажармади.

Ишлаб турган корхоналарнинг қувватидан ҳамма жойда ҳам тўлиқ фойдаланилмоқда, деб бўлмайди. Бунинг натижасида мавжуд ишлаб чиқариш фондлари қуввати имкониятидан камроқ маҳсулот чиқармоқда. Бу йил пўлат эритиш, рух, олтингугурт кислотаси, ип газлама ишлаб чиқариш қувватларининг 70 процентидан камроғи, цемент ва ўсимлик мойи ишлаб чиқарувчи қувватларининг 80—85 процентигина иш билан таъминланди; химия саноати, бинокорлик материаллари ва озиқ-овқат саноатида қувватларни ўзлаштириш муддатларига риоя қилинмади.

Савдо, маиший хизмат кўрсатиш соҳасида ва ишлаб чиқариш билан алоқаси бўлмаган соҳаларда ҳам асосий фондлардан фойдаланишда жиддий камчиликлар бор.

Меҳнат унумдорлигини ошириш соҳасида жиддий камчиликларга йўл қўйилди. План умуман ошириб бажарилгани ҳолда 81 корхона ўн ойлик топшириқни бажармади. Айрим жойларда маҳсулотнинг сифатини яхшилашга етарли эътибор берилмаяпти.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда айрим нуқсонларга йўл қўйилмоқда. Маҳсулот тайёрлаш планлари умуман ошириб бажарилгани ҳолда, айрим хўжаликлар ўз планларини бажармаганлиги натижасида анча миқдорда пахта, гўшт, сут, тухум ва бошқа маҳсулотлар олинмай қолди.

«Главсредазирсовхозстрой» ва Қишлоқ хўжалиги министрлиги суғориладиган ерларни ишга солиш ва ўзлаштиришда қолоқликка йўл қўйдилар. Республика Сув хўжалиги министрлиги комплекс қурилиш планларини бажармаяпти. Келгуси йилда сув танқислиги оқибатларининг олдини олиш ишлари суст олиб борилмоқда.

Бир қанча қурилиш ташкилотларининг ишидаги камчиликлар суст бартараф қилинмоқда.

Темир йўл транспортида катта нуқсонлар мавжуд.

Депутат ўртоқлар! Сизнинг муҳокамангизга тақдим этилган 1983 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат плани халқ хўжалигининг барча тармоқларини янада юксалтириш, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг тармоқ ва территориал пропорцияларини такомиллаштириш, унинг илмий-техника ва ташкилий даражасини ошириш ва шу асосда халқ фаровонлигини тобора ўстириш мақсадини кўзда тутади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумида план лойиҳаси чуқур эътибор билан кўриб чиқилди ва асосан маъқулланди.

Беш йилликнинг учинчи йилида республиканинг тараққиётида катта муваффақиятлар қўлга киритилиб, бир қатор муҳим кўрсаткичлар юзасидан янги марраларга эришилади. Аҳолининг сони ўрта ҳисобда 17 миллион 350 минг кишини ташкил этади ёки ўтган йилдагига нисбатан 3 процент кўпаяди. Иқтисодий потенциалнинг негизи бўлган асосий фондлар қарийб 70 миллиард сўмлик, шу жумладан ишлаб чиқариш фондлари 48 миллиард сўмдан ортади. Асосий фондлар 6,7 процент ва ишлаб чиқариш фондлари 7 процент кўпаяди.

Миллий даромад 18 миллиард сўмдан ошиб кетади, ялпи ижтимоий маҳсулот эса 39 миллиард сўмга яқинлашиб қолади. Миллий даромад шу йилдагига нисбатан 4,2 ва ялпи ижтимоий маҳсулот 3,8 процент ортади.

Саноат маҳсулоти ҳажми жиҳатидан 20 миллиард сўмликдан ҳам ортади. Бунинг натижасида республика саноати ишлаб чиқаришининг бир проценти ўсиши 200 миллион сўмдан ҳам ортиқ бўлади.

Ишлаб чиқаришни интенсивлаштиришни кучайтириш йўли лойиҳанинг энг муҳим хусусиятларидан биридир. Мўлжалланган ўсиш кўрсаткичларига асосан мавжуд қувватлар ва фондлардан яхшироқ фойдаланиш йўли билан эришилади. Меҳнат унумдорлиги саноатда 2,5 қурилишда 3, қишлоқ хўжалигида 3,6 процент кўпаяди. Ишлаб турган саноат корхоналарида маҳсулот ўсишининг 80 проценти, қурилишда эса қурилиш-монтаж ишларининг ортиб борадиган ҳажми меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан қўлга киритилади.

Республикада саноат потенциалининг берадиган самараси кўпаяди. Ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни яхшилаш, ишлаб турган корхоналарни кенгайтириш, реконструкция қилиш ва техника билан қайта таъминлаш ҳисобига саноат маҳсулоти ўсишининг бешдан тўрт қисмидан кўпроғига эришилади ва маҳсулот ўсишининг 15 процентигина янги корхоналарни қуриш ҳисобига қўлга киритилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VII пленуми қўйган вазифаларга мувофиқ, илмий-тадқиқот ишларини янада кенгайтириш, илмий муассасаларнинг куч-ғайратини Умумиттифоқ меҳнат тақсимотида Ўзбекистонни ихтисослаштиришдан келиб чиқадиган муҳим халқ хўжалик вазифаларини ҳал этишга сафарбар қилиш планлаштирилмоқда. Пахтанинг ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг тез етиладиган, мўл ҳосилли навларини етиштириш, чорва молларнинг сермаҳсул зотларини кўпайтириш, КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми маъқуллаган Озиқ-овқат программасини тезроқ амалга оширишга ёрдам берадиган вазифаларни ҳал этишга алоҳида аҳамият берилади. Фундаментал, табиий ва ижтимоий фанлар соҳасидаги ишлар янада ривожлантирилади. План лойиҳасида маҳсулотнинг таннархини камайтириш ва ишлаб чиқариш рентабеллигини оширишга катта эътибор берилди. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига қарашли хўжаликлардан олинадиган фойда 1,5 миллиард сўм миқдорида белгиланди.

Маҳсулотнинг сифатини яхшилаш тадбирлари планлаштирилмоқда. Сифат белгиси билан чиқариладиган буюмлар бир йил ичида қарийб 25 процент кўпайтирилади, уларнинг аттестация қилиниши лозим бўлган маҳсулот ҳажмидаги салмоғи эса 29 процент ортади. Халқ истеъмол қиладиган бир қанча моллар юзасидан олий категориядаги маҳсулот ишлаб чиқаришни тез суръатлар билан ривожлантириш мўлжалланди.

1983 йил планининг кўрсаткичлари беш йиллик планнинг муҳим топшириқларини тўла ва ошириб бажаришни таъминлайди. 1981—1983 йиллар мобайнида ялпи ижтимоий маҳсулот 13 процент, миллий даромад 13,8 процент кўпаяди. Бу — беш йиллик план топшириқларида белгиланганидан ортиқдир.

Саноат маҳсулотининг ҳажми беш йиллик пландаги 14 процент ўрнига 14,5 процент кўпайтирилади, шу билан бирга ишлаб чиқариш воситаларини ишлаб чиқариш («А» группаси) 13,1 процент, истеъмол буюмларини ишлаб чиқариш («Б» группаси) 18,9 процент ортади. Қишлоқ хўжалик маҳсулотининг ҳажми 5,5 процент кўпаяди. Аҳолининг реал даромадлари уч йил ичида 11,4, товар обороти 23,6 процент ўсади. Бу ҳам беш йиллик планда белгиланган даражадан ортиқдир.

Планда саноатнинг юксак суръатларини сақлаб қолиш кўзда тутилган. 1983 йилда саноат ишлаб чиқаришининг ҳажмини 4 процент кўпайтириш мўлжалланди.

Оғир саноат тармоқларида **ёқилғи-энергетика базасини** мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилди. Электр энергияни салкам 39 миллиард киловатт-соат миқдорида ишлаб чиқариш планлаштирилмоқда. Андижон ва Туямўйин ГЭСларидаги агрегатлар ишга туширилади. Янги Ангрен ва Толимаржон ГРЭСи, Муборак ТЭЦи каби йирик электростанциялар қурилиши давом эттирилади.

Беш йиллик план топшириқларига мувофиқ кўмир ва газ қазиб чиқариш планлаштирилмоқда. Муборакдаги газни қайта ишлаш заводи учинчи навбатининг қуввати лойиҳада кўрсатилган миқдорга етказилади.

Қора металлургияда ўсиш суръатлари 4,8 процент оширилади. «300» прокат станининг биринчи навбати ишга туширилиши билан қувур ва квадрат заготовкалар ишлаб чиқарила бошланади. Жиззахда йилига 30 минг тонна металлни қайта ишлаб берадиган цех ишга туширилади.

Рангли металлургия янада ривожланади. Рух молибден ва бошқа рангли металлар ишлаб чиқариш кўпайтирилади.

Химия ва нефть химияси саноатида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 12 процент кўпайиб, 1,2 миллиард сўмга етказилади. Минерал ўғит ишлаб чиқариш 1 миллион 492 минг тонна миқдорида белгиланди. Бу эса беш йиллик топшириқларидан ортиқдир. Синтетик смола, пластмасса ва полиэтилен пленкалар ишлаб чиқариш 25 процент, «Нитрон» толаси 58 процент ортади.

Машинасозликда маҳсулот ишлаб чиқариш 6,0 процент ўсади. Трактор, пахта териш машиналари, культиватор, компрессор ва трансформаторлар ишлаб чиқариш кўпайтирилади. Радиоэлектроника ва асбобсозлик каби кўп меҳнат талаб этадиган тармоқлар, чорвачилик комплекслари учун керакли асбоб-ускуналар ишлаб чиқариш, станок-асбобсозлик саноати ҳам янада ривожлантирилади. Қишлоқ хўжалигини 100 ва бундан ҳам кўпроқ от кучига эга бўлган бақувват тракторлар билан таъминлаш чоралари кўрилмоқда, пилла тортиш автоматлари, пахта тозалаш ва тўқимачилик машина-ускуналарининг янги турларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилади.

1983 йилда «Б» группасининг маҳсулоти 5,2 миллиард сўмлик бўлиб, беш йиллик топшириқдан анча ошиб кетади. 120 дан зиёд янги корхона халқ учун моллар ишлаб чиқаришга жалб этилади ва уларнинг умумий сони 1176 тага етказилади. Иккиламчи хом ашё ва саноат чиқиндиларидан фойдаланиш йўли билан халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш қарийб 9 процент кўпайтирилади ва уларнинг умумий ҳажми салкам 300 миллион сўмлик бўлади.

Болалар буюмлари ва спорт моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ҳамда уларнинг сифатини яхшилашга алоҳида эътибор берилди. Мебеллар ишлаб чиқариш 12 процент, ясли ёшидаги болаларнинг кийимкечаклари 7,3 процент оширилади ва ҳоказо.

Енгил саноатда ишлаб чиқариш ҳажми (пахта тозалаш саноатидан ташқари) 3,5 процент, шу жумладан ип-газлама 14,4, нотўқима материаллар 25,2, устки трикотаж 10,8, гилам ва поёндозлар 4,8 процент кўпайтирилади. Қувватлардан яхши фойдаланиш, шунингдек бир қатор ип-газлама ва тўқимачилик комбинатлари ҳамда уларнинг филиалларида ишга тушириладиган комплексларни ўзлаштириш йўли билан бунга эришилади.

Мебель ва ёғочсозлик саноатида ишлаб чиқариш ҳажми 3,6, шу жумладан Мебель саноати министрлиги бўйича 5,4 процент кўпаяди. Мебелларнинг хиллари янгиланади, яхши сифатли бир қанча янги моделларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилади.

Озиқ-овқат саноати тармоқларида маҳсулот ишлаб чиқариш 2,5, шу жумладан Озиқ-овқат саноати министрлиги бўйича 3,0 процент ортади. Ўсимлик мойи ишлаб чиқариш 4,4 процент кўпайтирилиб, 470 минг тоннага етказилади, маргарин, алькоголсиз ичимликлар, атир совун ва бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқариш кўпайтирилади. Харидорларга қулай қилиб сотиш усули кенг қўлланилади.

Гўшт-сут саноати министрлиги бўйича ишлаб чиқариш ҳажми 2,7, давлат балиқчилик хўжалиги бўйича эса 3,6 процент ўсади. Гўшт маҳсулотларини 5,8 процент кўпроқ тайёрлаш мўлжалланди, 24 минг тоннадан ортиқ балиқ тутилади.

Мева-сабзавот саноати янада ривожлантирилади.

Маҳаллий саноатда ишлаб чиқариш ҳажми 4,1 процент, шу жумладан маданий-маиший моллар ва рўзғор буюмларини 11, маҳаллий хом ашё ва чиқиндилардан тайёрланадиган маҳсулотни 15 процент ошириш планлаштирилди.

КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленумининг қарорларига мувофиқ, **агросаноат комплексининг** ҳамма тармоқларини жадал ривожлантириш кўзда тутилади. Ялпи ижтимоий маҳсулот умумий ҳажмининг бешдан икки қисмидан кўпроғи ва ишлаб чиқаришга мўлжалланган барча капитал маблағларнинг 60 процентидан кўпроғи агросаноат комплекси ҳиссасига тўғри келади.

Агросаноат комплексининг ўзаги бўлган **қишлоқ хўжалигини** ривожлантиришдаги кўрсаткичлар беш йиллик план топшириқларига ва Озиқ-овқат программасига, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VI пленумининг шу масала юзасидан қабул қилган қарорларига тамомила мувофиқ бўлади. Шу билан бирга Бутуниттифоқ миқёсида республикани пахта ва бошқа техника экинлари етиштириш учун ихтисослаштириш сақлаб қолинади ва мустаҳкамланади. Озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш тез суръатлар билан кўпайтирилади.

Қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти 3,5 процент, шу жумладан деҳқончилик маҳсулоти 2,2 ва чорвачилик маҳсулоти 7 процент ортади.

Пахта етиштириш ва тайёрлаш 5 миллион 930 минг тонна, шу жумладан ингичка толали пахта 410 минг тонна миқдорида белгиланди. Булар қуйидагича тақсимланади (минг тонна ҳисобида): Қорақалпоғистон АССР — 400, Андижон области — 590, Бухоро области — 482,5 Жиззах области — 365, Қашқадарё области — 600, Навоий области — 186, Наманган области — 455, Самарқанд области — 492,5, Сурхондарё области — 520, Сирдарё области — 420, Тошкент области — 425, Фарғона области — 575, Хоразм области — 405 минг тонна.

Озиқ-овқат программасига мувофиқ, маҳсулотлар ишлаб чиқариш анча ўсади. Дон етиштиришни 2,7 миллион тоннага етказиш ёки 7,5 процент ошириш, шу жумладан шолини 552 минг тонна ёки қарийб 9 процент, маккажўхорини 1,4 миллион тонна ёки 12 процент кўпайтириш планлаштирилмоқда. Дуккакли экинлар — мош, ловия, нўхат етиштириш кўпайтирилади. Бу экинларнинг умумий майдони 5 минг гектардан ортади. Картошка етиштириш 6,2 процент, сабзавот — 3,4, полиз экинлари — 2,5, мева — 7,7, узум — 9,6 процент кўпайтирилади.

Республикамизда партия ва совет органлари кенг кўламда бажарган ишлари натижасида чорвачиликни ривожлантириш соҳасида катта ютуқларга эришилди. Аҳолини янада яхшироқ таъминлаш мақсадида гўшт етиштириш 5,9 процент кўпайиб, 394 минг тоннага, сут етиштириш 3,4 процент кўпайиб 2,5 миллион тоннага, тухум тайёрлаш 7,9 процент ортиб, 1 миллиард 845 миллион донага етказилади.

Озиқ-овқат маҳсулотлари етиштиришнинг кўпайтирилиши аҳоли жон бошига истеъмол қилиш кўрсаткичларини ошириш, Умумиттифоқ фондига мева-сабзавот маҳсулотларини, шу жумладан узум ва майиз етказиб беришни 23—25 процент кўпайтириш имконини беради.

Ишлаб чиқаришнинг белгиланган ҳажмлари давлат йўли билан харид қилишни беш йиллик планга тамомила мувофиқ равишда оширишни таъминлайди. 1 миллион 50 минг тонна дон, шу жумладан 422 минг тонна шоли, 320 минг тонна каноп пояси, 30 минг тонна тамаки, 1 миллион 745 минг тонна сабзавот ва картошка, 600 минг тонна полиз экинлари, 810 минг тонна мева ва узум, 28,4 минг тонна пилла, 27,5 минг тонна жун, 1,1 миллиард дона тухум, 2 миллион 250 минг дона қоракўл тери давлат йўли билан харид қилинади.

Ишлаб чиқариш ва маҳсулот тайёрлашнинг ўсишига интенсив омиллардан фойдаланиш йўли билан эришилади. Пахта миқдори ўсишининг ярмига, маккажўхори ва сабзавот ўсишининг 60 процентига, мева миқдори ўсишининг 55 процентига ҳосилдорликни ошириш йўли билан эришилади. Гўшт етиштириш ўсишининг 27 процентидан кўпроғи, сутнинг 42 ва тухум тайёрлашнинг 26 проценти маҳсулдорликни ўстириш ҳисобига таъминланади.

Экинларнинг структурасини яхшилаш ва алмашлаб экишни жорий қилишни шу беш йилликда тугаллаш кўзда тутилади.

Барча молиявий манбалар ҳисобига 99 минг гектар янги суғориладиган ерларни, шу жумладан колхозларнинг маблағлари ҳисобига 6,5 минг гектар майдонни ўзлаштириш мўлжалланди.

Республика қишлоқ хўжалигига 15,9 минг трактор, 7270 та юк автомобили ва бошқа кўп техника, 5,5 миллион тоннадан кўпроқ минерал ўғит етказиб берилади.

Пахта сифатини яна ҳам яхшилаш вазифаси **пахта тозалаш** саноатини ривожлантириш негизи қилиб олинди. Ҳозирги вақтда бутун ҳосилни сақлаш ва қайта ишлаш муддатларини 10—11 ойдан 5—6 ойгача босқичма-босқич қисқартириш мақсадида 1983 йилда 5 та янги пахта заводи, 10 та тайёрлов пункти, 19 та қуритиш —тозалаш цехи ва 103 омборни фойдаланиш учун топшириш планлаштирилмоқда.

Ун—ёрма ва омихта ем саноати янада ривожлантирилади. Концентрат озуқа беш йиллик план топшириқларида белгиланганидан ортиқ ишлаб чиқарилади.

Транспортнинг ҳамма турлари янада ривожлантирилади, юк ва пассажир ташиш ҳажмлари кўпайтирилади ва шу билан бирга автомобиль транспортининг роли оширилади. Гулистон — Ховос участкасидаги темир йўлни электрлаштириш ниҳоясига етказилади, жами 50 километр узунликда тармоқ йўллар қуриш ва уларни кенгайтириш давом эттирилади. Фарғона ва Қаршида аэровокзалларни қуриш давом эттирилади.

Алоқа маҳсулотининг умумий ҳажми 4,9 процент ортади. Шаҳар телефон станцияларининг 59 минг номери ва қишлоқ телефон станцияларининг 10 минг номери фойдаланиш учун топширилади, шаҳарлараро алоқа линиялари 640 километр узайтирилади. Тошкент шаҳрида радио-телевизион станция ишга туширилади.

Бутун халқ хўжалигини барқарор ва самарали ривожлантириш кенг кўламда олиб бориладиган капитал қурилиш ишларига таянади. Барча молиявий манбалардан ажратиб бериладиган **капитал маблағларнинг** умумий ҳажми 5 миллиард 682 миллион сўмга, шу жумладан қурилиш-монтаж ишлари бўйича 3 миллиард 407 миллион сўмга етказилади. Капитал маблағларнинг умумий ҳажми шу йилнинг планида кўрсатилганидан 3 процент ва қурилиш-монтаж ишларига сарфланадиган маблағ 2 процент кўпаяди. Давлат йўли билан бериладиган маблағлар 4 миллиард 948 миллион сўм миқдорида белгиланиб, унинг қарийб бешдан тўрт қисми ишлаб чиқариш қурилишига сарф қилинади.

Машинасозликни ривожлантириш учун сарфланадиган маблағлар ҳажми 1,5 баравар, қора металлургияда қарийб учдан бир қисми миқдорида, химия саноатида 15 процент, пахта тозалаш саноатида 18, озиқ-овқат саноатида 29, қурилиш индустриясида 14 процент кўпайтирилади. Енгил саноатни ривожлантириш учун 200 миллион сўм сарф қилинади.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун 2,1 миллиард сўм ажратиб бериш кўзда тутилади. Қорамол етиштириш ва уни сўқимга боқиш, сут етиштириш билан шуғулланадиган бир қанча йирик комплекслар, гўшт ва тухум етиштириладиган паррандачилик фабрикалари, склад, омборлар ва бошқа объектлар қурилади.

Маблағлардан самарали фойдаланиш мақсадида ишлаб турган корхоналарни техника билан қайта таъминлаш ва реконструкция қилишга мўлжалланган маблағлар ҳиссасини 28 процентгача кўпайтириш планлаштирилмоқда. Маблағларнинг тўртдан уч қисмидан кўпроғи ўтувчи ишлаб чиқариш иншоотларига сарфланади.

Айни бир вақтда қуриладиган объектлар сони, шу жумладан янги қурила бошланаётган объектлар сони 11 процент қисқартирилади. Битказилмай қоладиган қурилишлар ҳажмини 59 процент қисқартириш кўзда тутилди. Бу эса белгиланган нормативдан кам.

Социал соҳадаги қурилиш миқёслари кенгайтирилади. Бунинг учун бир миллиард сўмдан ортиқ маблағ ажратиб берилади. Шу маблағлар ҳисобига фойдаланиш учун топшириладиган уй-жойлар миқдори беш йиллик топшириғида белгиланганидан 5 процент ортиқ бўлади. Уй-жой кооператив қурилишининг ҳажми 22 процент ўсади. Фойдаланиш учун топшириладиган мактаблар сони 5 процент ва мактабгача тарбия муассасалари 16 процент кўпайтирилади. Соғлиқни сақлаш соҳасида қурилиш ишларини янада кучайтириш мўлжалланади.

Қурилиш-монтаж ишларининг мўлжалланган ҳажмига эришмоқ учун **бинокорлик материалларини ишлаб чиқариш ва қурилиш индустрияси** ривожлантирилади. Бинокорлик материалларини тайёрлаш умуман 3,6 процент ортади, шу жумладан цемент ишлаб чиқариш кўпаяди. Йиғма темир-бетон буюмлар ишлаб чиқаришни 5,8 процент, шу жумладан республика ташкилотларига қарашли корхоналарда 9 процент кўпайтириш мўлжалланди.

План лойиҳасида халқ хўжалигининг минерал хом ашё базасини кенгайтиришга муҳим аҳамият берилади. **Геология-разведка ишларини** ривожлантириш учун давлат бюджетидан 160 миллион сўмдан кўпроқ маблағ ажратилади.

Кейинги йилларда республикамизда атроф-муҳитни муҳофаза этиш учун кўп иш қилинди. **Табиатни муҳофаза этиш** соҳасидаги ишларни давом эттириш учун сал кам 80 миллион сўм ажратиб берилади. Бу эса 1982 йилдагига нисбатан 10,7 миллион сўм ортиқдир.

Моддий ишлаб чиқариш тармоқларини ривожлантириш юзасидан белгиланган тадбирлар аҳолининг фаровонлигини ошириш ва Коммунистик партиянинг социал сиёсатини изчил амалга оширишдан иборат асосий мақсадга эришувни кўзда тутади. Шунга биноан аҳолининг реал даромадларини 3,1 процент ошириш кўзда тутилади. Ижтимоий истеъмол фондларини 5,2 процент кўпайтириб, 5,8 миллиард сўмга етказиш планлаштирилмоқда.

Ишлаб турган оналар учун бола туққанда бир йўла нафақа тўлаш ва бола бир ёшга етганига қадар қисман ҳақ тўланадиган отпуска бериш тартибини жорий этиш катта аҳамиятга эга бўлади. Шу мақсадда 31 миллион сўмдан ортиқ пул ажратиб берилади. Бир корхонада камида 25 йил ишлаган кишилар учун, 20 йил ишлаган болали аёллар учун пенсия таъминоти соҳасида қўшимча имтиёзлар жорий этилади. Шу мақсад учун 10.5 миллион сўм сарф қилинади.

Аҳолининг тез ўсиб бораётган эҳтиёж-талабларини тўлароқ қондириш учун чакана товар обороти ҳажмини беш йиллик план топшириқларида кўрсатилганидан ортиқ қилиб белгиланди. Товар обороти 7,2 процент ортади, унинг ҳажми эса 13 миллиард 30 миллион сўмга етказилади. Аҳолига керакли озиқ-овқат маҳсулотларини, шу жумладан гўшт ва гўшт маҳсулотларини 3,7 процент, сут маҳсулотларини 7,9, тухумни 11,7, ёрма ва дуккакли дон экинларини 9,1, балиқни 9,6, сабзавот ва меваларни 7,5 процент кўпроқ сотиш мўлжалланди.

Маиший хизмат ҳажмини 8,8, шу жумладан қишлоқ жойларда 11,9 процент кўпайтириш мўлжалланди.

Планда меҳнаткашларнинг уй-жой шароитларини яхшилашга алоҳида эътибор берилди. Барча манбалар ҳисобига 6 миллион квадрат метрдан ортиқ уй-жой фойдаланиш учун топширилади, шу жумладан уй-жой кооперативлари ҳисобига ярим миллион квадрат метрдан ортиқ уйлар қурилади.

Республика Министрлар Советига қарашли коммунал хўжалигини ривожлантириш учун 92,7 миллион сўм ажратиб берилади. Тошкент метрополитенининг биринчи линиясини қуриш ниҳоясига етказилади ва иккинчи линиясини қуриш давом эттирилади.

Барча умумий таълим мактабларидаги ўқувчилар сони 4 миллиондан ортади. Олий ва ўрта махсус ўқув юртларига қабул қилиш кўрсаткичлари беш йиллик план топшириқларидан ортиқ миқдорда белгиланди.

Маданий-маърифий муассасалар шохобчалари янада ривожлантирилади, китоб ва журналлар кўпроқ чиқарилади. Соғлиқни сақлаш ишлари янги босқичга кўтарилади.

План лойиҳасида физкультура ва спортни ривожлантиришга муҳим ўрин берилган.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштириш масалалари ҳақида берган кўрсатмаларига мувофиқ, Қорақалпоғистон АССРни, областларни ва Тошкент шаҳрини бундан буён ҳам комплекс ривожлантириш тадбирлари белгиланди. Қарши ва Жиззах территориал — ишлаб чиқариш комплексларини тузиш соҳасидаги ишлар давом эттирилади, Хоразм, Сурхондарё, Самарқанд областларида, Қашқадарё областининг шимоли-ғарбий зонасида ишлаб чиқарувчи кучларни жадал юксалтириш таъмин этилади. Янгидан ташкил этилган Навоий областини, шунингдек қўриқ районларни ва янгидан тузилган маъмурий районларни социал-иқтисодий ривожлантириш соҳасида катта тадбирларни амалга ошириш кўзда тутилди.

Республика пойтахти Тошкент шаҳрида бундан буён ҳам комплекс қурилиш ишларини давом эттириш масалалари планда ўз ифодасини топди.

Кичик шаҳарлар ва қишлоқ район марказларида саноат корхоналарининг янги филиаллари ва цехларни жойлаштириш ишлари давом эттирилади.

Ишлаб чиқаришнинг ва бошқа соҳаларнинг ривожланишига мувофиқ моддий-техника таъминоти кўрсаткичлари ишлаб чиқилди.

1983 йил планининг тиғиз, лекин реал ва асослаб тузилган кўрсаткичларини тўла ва ошириб бажариш учун зарур шарт шароитларнинг ҳаммаси мавжуддир. Давлат ва план интизомини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш, ишлаб чиқаришни ўстириш ва унинг самарадорлигини оширишнинг ҳамма манбалари ва резервларидан самарали фойдаланиш, хўжалик механизмидаги барча бўғинларнинг пухта ишлашини таъминлаш —ана шу масъулиятли вазифани ҳал этишнинг мустаҳкам негизидир.

Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари партия ташкилотларининг раҳбарлигида беш йилликнинг учинчи йилида янги меҳнат зафарларига эришадилар, КПССнинг XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қўйган вазифаларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлайдилар, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсиз.

(Қарсаклар).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ VI СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1983 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1981 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИНИНГ ИЖРОСИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон ССР молия министри депутат В. МУРОДХЎЖАЕВ доклади

Депутат ўртоқлар!

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССРнинг 1983 йилги Давлат бюджети лойиҳасини кўриб чиқиш ва тасдиқлаш учун сизга тақдим этмоқда.

Яна бир ойдан кейин шонли сана — ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллиги нишонланади. Кўп миллатли совет халқи шонли юбилейни сиёсий активлиги ошган ва меҳнат ғайрати жўш урган ҳолда, партия билан бирлигини янада кучайтириб, барча миллат ва элатларни ягона социалистик давлатга мустаҳкам жипслаштириб кутиб олмоқда.

Совет кишилари, барча тараққийпарвар инсоният КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг, СССР Олий Советининг еттинчи сессиясининг қарорларини баланд руҳ билан кутиб олдилар. КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг Пленумда сўзлаган ёрқин сафарбар этувчи нутқида беш йилликнинг икки йили мобайнида мамлакатни ривожлантиришнинг асосий якунлари чиқарилган, бундан буёнга ишимизнинг муҳим йўналишлари илмий асосда белгилаб берилган.

Партиянинг тарихий XXVI съезди олға сурган ва ўн биринчи беш йиллик планда акс эттирилган социал-иқтисодий программаси муваффақиятли бажарилмоқда. Ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки икки йили хўжалик ва маданий қурилишда аҳоли фаровонлигини юксалтиришда катта-катта муваффақиятларга эришилди. 1982 йилда ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи, колхозчиларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақ ошди. Болали оилаларга, ишлайдиган оналар ва келин-куёвларга давлатнинг ёрдами кўпайди. Аҳолининг пенсия таъминоти яхшиланди. Халқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари ва иқтисодий районлар, ҳар бир иттифоқдош республика янада ривож топди.

Республикамиз шу юбилей йилида ҳам беш йиллик топшириқларини амалга оширишда муҳим қадам қўйди. Маҳсулот реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва бошқа кўрсаткичлар юзасидан тўққиз ой плани муваффақиятли бажарилди. КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленуми ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VI пленумининг қарорларига мувофиқ Озиқ-овқат программаси амалга оширила бошлади. Маълумки, бу йилги об-ҳаво шароитлари мураккаб бўлди. Аммо қишлоқ хўжалиги ходимларининг фидокорона меҳнатлари ва юксак даражадаги уюшқоқликлари, шаҳар меҳнаткашларининг ўртоқларча ўзаро ёрдамлари, колхоз ва совхозларнинг моддий-техника базаси ривожланганлиги туфайли озиқ-овқат етиштиришни кўпайтириш мумкин бўлди. Бунда ишчилар синфи билан колхозчи-деҳқонлар иттифоқининг мустаҳкамлиги ва бузилмаслиги, партия ҳозирги аграр сиёсатининг тўғрилиги ва узоқни кўзлаши яна намоён бўлди.

Ўзбекистон ССРнинг 1982 йилги Давлат бюджети республикани иқтисодий ва социал ривожлантириш планининг кутилган даражадаги бажарилишига қараб баҳо берилганида даромадлар бўйича 7130,4 миллион сўм миқдорида ёки 101,3 процент қилиб бажарилади. 1982 йилги бюджетнинг даромад қисмини Қорақалпоғистон АССР, республиканинг ҳамма областлари ва Тошкент шаҳри тўла ва ошириб бажармоқда. Бу нарса план ва бюджетда кўзда тутилган тадбирлар ўз вақтида ва тўхтовсиз равишда пул билан таъминлабгина қолмай, йил мобайнида республика хўжалигида вужудга келган қўшимча тадбирларга, шунингдек молиявий аҳволларини мустаҳкамлаш учун министрликлар, идоралар, бирлашмалар ва корхоналарга ёрдам тариқасида тегишли маблағлар ажратишга ҳам имкон берди.

Республика 1982 йилги Давлат бюджетининг харажатлар қисми 7040,4 миллион сўм миқдорида ёки 100 процент қилиб бажарилиши кутилмоқда.

Даромадларнинг харажатлардан ортиши 90 миллион сўмни ташкил қилади ва бундан ташқари кассада оборот нақд пул сақланади.

Ўзбекистон ССРнинг 1982 йилги Давлат бюджетининг ижроси жараёнида Ўзбекистон ССР Олий Советининг 1982 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани, Ўзбекистон ССРнинг 1982 йилги Давлат бюджети ҳамда республиканинг 1980 йилги бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисобот юзасидан тузилган план, бюджет ва бошқа доимий комиссияларининг мулоҳазалари ва тавсиялари назарда тутилди.

Республикада партия иқтисодий сиёсати оғишмай, амалга ошириляпти, Ўзбекистон КПСС XXVI съезди белгилаб берган ленинча тўғри йўлдан бормоқда, деб айтишга ҳамма асослар бор.

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1983 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми 1983 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани билан Ўзбекистон ССРнинг 1983 йилги давлат бюджетининг лойиҳаларини асосан маъқуллади. Ўзбекистон ССРнинг 1983 йилги Давлат бюджети лойиҳаси КПССнинг XXVI съезди, Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди, КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги пленумлари ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумларида қабул қилинган қарорларда қўйилган вазифаларга мувофиқ ишлаб чиқилди.

Лойиҳада ишлаб чиқариш резервларини янада тўлароқ сафарбар этиш, унинг самарадорлигини ошириш ва шу асосида экономикани янада ривожлантириш ва аҳоли турмуш даражасини ошириш тадбирларини маблағ билан таъминлаш, давлат маблағларини сарфлашда тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш мақсадида хўжаликларнинг ва бюджетнинг даромад қисмини кўпайтириш кўзда тутилган.

Ўзбекистон ССР Давлат бюджетининг лойиҳаси 1983 йилда республикани иқтисодий ва социал ривожлантириш планининг лойиҳаси кўрсаткичлари асосида тузилган, шу билан бирга ҳисоб-китобларнинг иқтисодий асосланганлиги, план ва бюджетнинг балансланганлиги ва ўзаро боғланиши таъминланган.

1983 йилги бюджетни ишлаб чиқиш олдидан Ўзбекистон ССР министрликлари ва идораларининг 1981 йилдаги молиявий хўжалик фаолияти якунлари ҳамда уларнинг 1982 йилдаги фаолиятидан кутилаётган натижалар чуқур ва ҳар томонлама анализ қилиб чиқилди.

Ўзбекистон ССРнинг 1983 йилги Давлат бюджети лойиҳаси ва ундаги ҳисоб-китоблар 1982 йилнинг 1 январидан бошлаб жорий этилган нархлар, тарифлар ва шартларга асосан тузилган.

Ўзбекистон ССР нинг даромадлар ва харажатлар юзасидан 6.670 миллион сўмдан иборат 1983 йилги Давлат бюджети Ўзбекистон ССР Олий Совети тасдиғига ҳавола этилади.

Бюджет даромадлари асосий йўналишлар бўйича қуйидагича тақсимланади:

(миллион сўм)

1. Социалистик хўжаликдан тушумлар	5784,2
Шу жумладан:	
давлат корхоналарининг фойдаларидан тўловлар	1377,8
оборот солиғи	3344,1
II. Аҳолининг тўловлари	884,1

Социалистик хўжаликдан тушумлар бюджет даромадларида ҳал қилувчи роль ўйнайди. Бу тушумларнинг бюджет ҳамма ресурслари умумий ҳажмидаги ҳиссаси 86,7 процентни ташкил қилади, оборот солиғи тушуми ҳамда давлат корхоналари ва хўжалик ташкилотлари фойдасидан тўловлар 70,8 процентни ташкил қилади.

1983 йилда халқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари бўйича олинадиган фойда 2298,5 миллион сўм миқдорида бўлиб, 1982 йилда кутилаётган ижросига нисбатан 4,4 процент кўпдир. Фойданинг 97,6 миллион сўм ошганлиги маҳсулот реализация қилиш ҳажмининг кўпайиши ҳамда ишлаб чиқариш ва муомала чиқимларининг пасайиши натижасидир. Бунда шу йилги ноишлаб чиқариш харажатлари ва нобудгарчиликларни бартараф этиш, хом ашё, материал ва ёқилғи сарфи нормаларини камайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, шунингдек маҳсулот сифатини яхшилаш ҳамда унинг хилларини кўпайтириш борасида белгиланган топшириқ назарда тутилди.

Иқтисодий рағбатлантириш фондларига ажратмалар 409,9 миллион сўм миқдорида ёки 1982 йилда кутилаётган ижросига нисбатан 3,5 процент кўп қилиб белгиланди. Хўжалик раҳбарлари илғор иш форма ва методларини рағбатлантириш, меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш ва унинг фонд билан таъминланишини кучайтириш учун мана шу маблағлардан фойдаланишлари зарур.

Колхозлардан олинадиган даромад солиғи 1983 йилги иқтисодий ва социал ривожлантириш план кўрсаткичлари асосида, шунингдек белгиланган имтиёзларни назарда тутиб 60,9 миллион сўм миқдорида белгиланди.

1983 йилда аҳолидан олинадиган давлат солиқлари 884,1 миллион сўм миқдорида белгиланди. Асосан аҳолидан олинадиган даромад солиғи ҳисобига шу тушумларни кўпайтириш мўлжалланади. Чунки 1983 йилги иқтисодий ва социал ривожлантириш план лойиҳасида ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи фондини кўпайтириш кўзда тутилган.

БЮДЖЕТ ХАРАЖАТЛАРИ

Бюджет лойиҳасида халқ хўжалиги ҳамма тармоқларини ривожлантиришга ҳамда аҳолининг фаровонлигини юксалтиришга, шунингдек Озиқ-овқат программасида кўзда тутилган тадбирларни амалга оширишга зарур маблағ ажратиш кўзда тутилган.

Асосий йўналишлар бўйича бюджет харажатлари қуйидагича белгиланди.

(миллион сўм)

1. Халқ хўжалиги — жами	3046,2
Шу жумладан: қишлоқ хўжалиги	1365,2
II. Социал маданий тадбирлар	3389,1
III. Бошқарув	83,3

1983 йилги бюджет лойиҳасида халқ хўжалигини маблағ билан таъминлашга 3046,2 миллион сўм ажратиш, Ўзбекистон ССР Олий Совети 1982 йил учун ажратган маблағга нисбатан 350 миллион сўм ёки 13 процент ошириш кўзда тутилади. Бундан ташқари корхоналар ва ташкилотларнинг 3311,2 миллион сўмдан иборат ўз ресурслари ва банкларнинг кредитлари ҳам шу мақсадларга сарфланади. 1983 йилда халқ хўжалиги тармоқларини ривожлантиришга жами 6357,4 миллион сўм сарфланади.

1983 йилда халқ хўжалиги тармоқлари ўз оборот маблағлари нормативининг 172,6 миллион сўм миқдорида, шу жумладан бюджет ҳисобидан 64 миллион сўм миқдорида ўсиши иқтисодий ва социал ривожлантириш плани лойиҳасида кўзда тутилган ишлаб чиқариш программаларига мувофиқ, шунингдек ўн биринчи беш йилликда пландан ташқари машина-ускуна қолдиқларини хўжалик оборотига жалб этиш ҳамда оборот маблағлари айланишини тезлатишни назарда тутиб, белгиланган.

1983 йилнинг охирида ўз оборот маблағлари нормативининг жами пули 2802,2 миллион сўм бўлиб, бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларнинг маҳсулот ишлаб чиқариши, товар обороти, қурилиш ишлари, хизмат кўрсатиш ва бошқа ишлари юзасидан 1983 йилга мўлжалланган топшириқларнинг бажарилишини таъминлайди.

САНОАТ ВА ТРАНСПОРТНИ ПУЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

План ва бюджетда экономиканинг етакчи қисми сифатида, саноатга алоҳида аҳамият берилмоқда. Шу тармоққа сарфланадиган катта-катта маблағлар халқ хўжалиги ва аҳолининг юқори сифатли саноат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини тўлароқ қондиришга, ҳамма тармоқларда техника даражаси ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга имкон беради. Бюджет лойиҳасида саноат учун 347,2 миллион сўм ажратиш кўзда тутилади.

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати транспорт ва алоқани ривожлантириш вазифаларини изчил ҳал этишга доимий эътибор бермоқдалар. Ҳар йили ана шу мақсадга давлатнинг катта-катта маблағлари сарфланмоқда.

Автотранспорт ва алоқани янада ривожлантириш, техника билан таъминлашга, автомобиль йўлларини яхшилашга 1983 йилда бюджетдан 149,3 миллион сўм ажратиш кўзда тутилмоқда.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ПУЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми қабул қилган Озиқ-овқат программаси — партия ҳозирги ленинча аграр сиёсатининг жуда катта ҳужжатидир. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми белгилаб берган сиёсий, социал-иқтисодий ва ташкилий чоралар план ва бюджетда тўла акс эттирилган, бу тўғрида партия ва ҳукумат алоҳида ғамхўрлик қилади.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми қарорларига мувофиқ харид нархлари оширилиши муносабати билан 1983 йилда республиканинг совхоз ва колхозлари яна 550 миллион сўм пул олади. Бундан ташқари паст рентабелли ва зарар кўраётган колхоз ва совхозлар учун ана шу пулга 165 миллион сўм қўшилади.

Қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришга, унинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга, ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва индустриялашга, қишлоқ жойларда маданий-маиший қурилиш ва ободонлаштиришни кенг қулоч ёйдиришга бюджетда 1365,2 миллион сўм ажратиш кўзда тутилади.

Республика Қишлоқ хўжалиги министрлиги, министрликлар ва аграр саноат комплексининг идоралари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетлари, Озиқ-овқат программаси топшириқларига амал қилиб, қишлоқ хўжалиги ва у билан боғлиқ тармоқларни янада интенсивлашни таъминлашлари зарур. Меҳнат унумдорлигини ошириш, ишлаб чиқариш фондлари, моддий, меҳнат ва молиявий ресурслардан фойдаланишни яхшилаш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари нобуд бўлишига барҳам бериш учун курашни кучайтириш керак.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШНИ ПУЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Республика экономикасида капитал қурилишнинг роли жуда катта. Ҳар йили шу тармоққа катта-катта маблағлар сарфланмоқда. Бу нарса кейинги йилларда асосий ишлаб чиқариш фондларини кенгайтириш ва уларни тубдан янгилаш борасида катта-катта ишлар бажаришга, саноат маҳсулотлари кўпгина энг муҳим турларини ишлаб чиқарадиган янги-янги қувватларни вужудга келтиришга, транспорт, қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини мустаҳкамлашга имкон берди. Катта-катта уй-жой ва маданий-маиший қурилишлар ҳам қуриб битказилди.

1983 йилги иқтисодий ва социал ривожлантириш плани лойиҳасида кўзда тутилган давлат капитал маблағлари ҳажми ҳамда қурилиш ишларидаги оборот маблағлари ўсишига асосланиб, капитал қурилишни пул билан таъминлаш харажатлари планда 2819,8 миллион сўм миқдорида белгиланди. Капитал қурилишни пул билан таъминлашга бюджетдан 1494 миллион сўм ёки барча харажатларнинг 53 проценти сарфланади, хўжаликларнинг ўз ресурслари 1325,8 миллион сўм ёки 47 процент бўлади.

1983 йилда капитал қурилишни пул билан таъминлаш плани лойиҳасида қурилиш ишларида ўрнатилмаган машина-ускуна нормадан ташқари запаслари ва қурилишлардаги бошқа моддий бойликларни қисқартириш ҳисобидан 106 миллион сўмлик ички ресурсларни сафарбар этиш борасидаги топшириқ кўзда тутилади.

САВДО ВА МАИШИЙ ХИЗМАТНИ ПУЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Совет кишиларининг молларга ва хизматларга бўлган ўсиб бораётган эҳтиёжларини тобора тўлароқ қондириш партия социал программасининг муҳим стратегик йўналишидир.

Ўн биринчи беш йилликнинг ўтган даврида савдо ва маиший хизматнинг моддий-техника базаси ўсди, сотиладиган моллар ҳажми ва хизмат кўрсатиш анча кенгайди, аҳолининг харид талаблари тўлароқ қондирила бошланди.

1983 йилда савдони ва маиший хизматни янада ривожлантириш борасида янги катта-катта тадбирлар ўтказиш белгиланган. Савдо ва аҳолига маиший хизмат кўрсатишга сарфланадиган маблағ 56,1 миллион сўм қилиб белгиланган.

Республика Савдо министрлиги, Ўзбекбирлашув, савдо тармоқлари бўлган министрликлар ва идоралар харидорларнинг молларга бўлган талабларини ўрганиш асосида товар ресурсларини районлар бўйича тўғри тақсимлашлари, аҳоли учун керакли хил ва сифатдаги маҳсулот ишлаб чиқаришни таъминлай олмаётган саноат корхоналарига янада талабчанлик билан қарашлари, қаттиқ иқтисодий тежаш режимига риоя этишлари зарур.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва халқ депутатлари Советларининг ижроия комитетлари савдо ҳамда маиший хизмат корхоналари ва ташкилотларининг иши устидан назоратни кучайтиришлари керак.

СОЦИАЛ-МАДАНИЙ ТАДБИРЛАР УЧУН ХАРАЖАТЛАР

План ва бюджетда КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қабул қилган социал программани изчиллик билан амалга ошириш кўзда тутилади.

1983 йилда социал маданий тадбирларга бюджет харажатларини 3389,1 миллион сўм миқдорида ёки бюджет барча харажатларининг 50,8 проценти миқдорида планлаштирилмоқда.

Ана шу маблағлар ҳисобидан республика аҳолисининг умумий таълим ва маданий даражасини янада ошириш, унга медицина хизмати кўрсатиш ва социал таъминотни яхшилаш билан боғлиқ катта-катта тадбирларни амалга ошириш кўзда тутилади.

Асосий йўналишлар бўйича социал маиший тадбирларга қуйидаги миқдорда пул ажратиш белгиланган:

(миллион сўм)

маориф, фан ва маданият	1855,5
соғлиқни сақлаш ва физкультура	794,7
социал таъминот ҳамда кўп болали ва ёлғиз оналарга давлат нафақалари	738,9

Республиканинг министрликлари ва идоралари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва халқ депутатлари Маҳаллий Советлари маориф, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот муассасаларининг ишини яхшилаш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилишлари, социал-маданий хизматга ажратиладиган катта-катта маблағларни авайлаб, меҳнаткашларга мумкин қадар кўпроқ наф келтирадиган қилиб сарфлашлари лозим.

БОШҚАРУВ ХАРАЖАТЛАРИ

Ўтган йиллар ичида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ республикада бошқарув ташкилий структурасини яхшилаш борасида бир қанча тадбирлар амалга оширилди. Республика халқ хўжалиги тармоқларида бошқарув бош схемалари жорий этилмоқда, ишлаб чиқаришни концентрациялаш ва ихтисослаш кучайтирилди. 1983 йилда ҳам шу ишлар давом эттирилади. Шу муносабат билан бюджет лойиҳасида бошқарув аппаратига кетадиган харажатларни қисқартиришдан 25,6 миллион сўм миқдорида маблағ иқтисод қилиш кўзда тутилади.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССРНИНГ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ВА МАҲАЛЛИЙ БЮДЖЕТЛАР

КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съездининг қарорларига мувофиқ 1983 йилги иқтисодий ва социал ривожлантириш плани ва республика бюджетининг лойиҳаларида Қорақалпоғистон АССРни, республика областлари ва Тошкент шаҳрини социал-иқтисодий жиҳатдан янада ривожлантиришнинг катта программасини амалга ошириш кўзда тутилади.

Халқ хўжалиги тармоқларини ривожлантириш, аҳолининг моддий фаровонлиги ва маданий турмуш даражасини юксалтириш борасида планда белгиланган ҳамма тадбирлар маҳаллий хўжаликлардан келадиган тушумлар ҳамда умумдавлат даромадлари ва солиқлардан зарур миқдордаги ажратмалар ҳисобига пул билан батамом таъминланади.

Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳри бюджетларининг лойиҳалари Ўзбекистон ССРнинг 1983 йилги Давлат бюджетига жами 2474,5 миллион сўм миқдорида, 1982 йилга нисбатан 4,7 процент ошириб киритилган, шу жумладан:

(миллион сўм)

Қорақалпоғистон АССР	236,4
Андижон области	187,1
Бухоро области	131,7
Жиззах области	87,3
Қашқадарё области	157,8
Навоий области	62,6
Наманган области	155,1
Самарқанд области	219,5
Сурхондарё области	136,1
Сирдарё области	83,9
Тошкент области	258,8
Фарғона области	237,8
Хоразм области	115,1
Тошкент шаҳри	405,3

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССРнинг 1981 йилги Давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни ҳам тасдиқлаш учун ҳавола этади. Республиканинг 1981 йилги бюджети даромадлар юзасидан 103 процент ва харажатлар юзасидан 101,1 процент қилиб бажарилган.

Барча совет кишилари сингари Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам шонли юбилей — СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини меҳнатда эришилган муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар. Улар келажакка зўр орзу-умид ва комил ишонч билан қарамоқдалар.

Республика меҳнаткашлари жонажон Коммунистик партиянинг синалган раҳбарлигида 1983 йилда ҳам КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларини амалга ошириш учун баланд руҳ билан меҳнат қилишлари ҳамда 1982 йилнинг план ва бюджети тўла ва ошириб бажарилишини таъминлашларига шубҳа йўқ.

(Қарсаклар).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПЛАН-БЮДЖЕТ ВА БОШҚА ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИНИНГ ҚЎШИМЧА ДОКЛАДИ

Докладчи — план-бюджет комиссияси раисининг ўринбосари депутат Ш. ЁҚУБОВ

Депутат ўртоқлар! КПСС Марказий Комитети навбатдан ташқари Пленумининг қарорлари барча совет кишиларининг жаҳон жамоатчилигининг диққат марказида турибди. Бу пленум партиянинг бундан буён ҳам Ленин йўлидан олға боришга ташқи ва ички сиёсатда партия ишлаб чиққан йўлни изчиллик билан ўтказаверишга қатъий аҳд қилганлигини мамлакат олдида, бутун дунё олдида намойиш қилди.

Совет Иттифоқининг пухта ўйлаб тузилган, муфассал социал-иқтисодий программаси бор, шу программа асосида экономика муттасил ривожланмоқда, халқ фаровонлиги ошмоқда. «Партия, — деб таъкидлади КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андропов, — халқнинг турмуш даражасини янада ошириш, Совет жамиятининг демократик асосларини ривожлантириш, мамлакатнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлаш учун бундан-буён ҳам зарур бўлган ҳамма ишни қилаверади». КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленумида ва СССР Олий Советининг еттинчи сессиясида мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани лойиҳаси худди мана шу нуқтаи назардан муҳокама қилинди.

План-бюджет ва бошқа доимий комиссиялар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг топшириғини бажариб, 1983 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани лойиҳасини, 1982 йилги план қандай бажарилаётганлигини, Ўзбекистон ССРнинг 1983 йилги Давлат бюджети лойиҳасини, шунингдек 1981 йилги бюджетнинг ижроси ҳақидаги ҳисоботни дастлабки тарзда кўриб чиқдилар.

Доимий комиссиялар шуни мамнуният билан қайд этдиларки, Ўзбекистон меҳнаткашлари СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун кенг қулоч ёзган социалистик мусобақа давомида беш йилликнинг иккинчи йили планларини бажаришда катта муваффақиятларга эришдилар, республика экономикасини янада ривожлантиришни ва халқ фаровонлигини оширишни таъминладилар.

Қ. А. Аҳмедов ва В. Муродхўжаев докладларида 1983 йилги план ва бюджет лойиҳаларидаги топшириқлар ва асосий йўналишлар батафсил таърифлаб берилди. Доимий комиссияларнинг барча депутатларга тарқатилган хулосаларида шу лойиҳаларни дастлабки тарзда кўриб чиқиш якунларига оид асосий хулосалар, мулоҳазалар ва тавсиялар баён этилган.

Комиссиялар республика Министрлар Совети томонидан Ўзбекистон ССР Олий Совети тасдиғига киритилган 1983 йилги Давлат плани ва Давлат бюджети лойиҳалари КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартияси XX съезди қарорларига, беш йиллик планнинг 1983 йил учун белгиланган топшириқларига асосланиб ишлаб чиқилган ва улар СССР Олий Советининг республикамиз учун тасдиқлаб берган кўрсаткичларига мос келади, экономикани янада ривожлантиришни ва меҳнаткашларнинг фаровонлигини ўстиришни кўзда тутади, деб ҳисоблайдилар.

1983 йилги иқтисодий ва социал ривожланиш планининг хусусиятларидан бири шундан иборатки, у КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми ва Озиқ-овқат программаси талабларига асосланиб, биринчи марта аграр-саноат комплексини бутунлигича қамраб олади, республика ялпи ижтимоий маҳсулотининг 43 проценти шу комплекс ҳиссасига тўғри келади. Келгуси йил планида қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга, шунингдек, дала ва фермалар ҳосилини сақлаш ва қайта ишлаш билан боғлик бўлган тармоқларнинг базасини мустаҳкамлашга катта маблағ ажратиш кўзда тутилади. Ҳамма асосий озиқ-овқат маҳсулотларини етиштириш ва ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш белгиланмоқда.

Доимий комиссияларнинг фикрича, Ўзбекистон ССРнинг 1983 йилги Давлат бюджети республикани иқтисодий ва социал ривожлантириш планига мувофиқ тузилган ҳамда планда кўзда тутилган ҳамма тадбирларни молиявий ресурслар билан таъминлайди.

Доимий комиссиялар 1982 йилги планнинг бажарилишини анализ қилиб, республика халқ хўжалигида ҳали мавжуд резервлардан тўла-тўкис фойдаланилмаётганлигини қайд этдилар.

Январь-октябрь ойларида бир қанча корхоналар маҳсулот реализация қилиш планини бажармади, улар 45 миллион сўмлик маҳсулотни кам берди. Улар орасида Муборак газни қайта ишлаш заводи, Дўстлик пахта тозалаш заводи, Когон ёғ-экстракция заводи, Тошкент тўқимачилик комбинати ва бошқа корхоналар бор.

Шартномалар юзасидан олинган мажбуриятларни бажармаслик фактлари ҳали тугатилгани йўқ, бу эса халқ хўжалик плани кўрсаткичларининг моддий-техникавий ресурслар билан ва молларнинг бозор фондлари билан таъминланиши мувозанатини бузишга, план интизомининг бўшашига олиб боради.

Қувасой цемент, Ангрен керамика комбинатларида, Балиқчи нотўқима материаллар фабрикасида, Жиззах ип йигириш фабрикасида, бошқа баъзи корхоналарда ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни яхшилаш учун қатъий чоралар кўрилгани йўқ. Айрим министрликлар, идоралар, ишлаб чиқариш бирлашмалари меҳнат унумдорлигини ошириш резервларидан ҳали ҳам яхши фойдаланмаяптилар, корхоналарнинг бир қисми эса ҳатто меҳнат унумдорлигининг пасайишига йўл қўйган, 300 тага яқин корхона ишловчилар сонининг белгиланган лимитдан ошиб кетишига йўл қўйдилар. Улар орасида «Навоийазот», «Электрохимпром» бирлашмалари, Андижон ип газлама ва Фарғона тўқимачилик комбинатлари ҳамда бошқа корхоналар бор.

Депутатлар халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш резервларини қидириб топишга алоҳида эътибор бердилар. Кейинги вақтларда бу ишда дуруст натижаларга эришилди, белгиланаётган планлар умуман бажарилмоқда.

Бироқ, аҳолининг тўловга қобилиятли талабини тўла-тўкис қондириш учун ҳали ҳамма иш қилинаётгани йўқ.

Техника билан яхши қуролланган ва малакали кадрлар билан таъминланган баъзи корхоналарда, чунончи «Узбектекстильмаш», «Узбекхлопкомаш» бирлашмалари, «Андижанирмаш», Тошкент экскаватор заводларида ишлаб чиқарилаётган жами маҳсулот ҳажмида маданий-маиший моллар ва рўзғор асбоблари жуда кам бўлишини комиссиялар нотўғри деб ҳисоблайдилар. Бизнинг фикримизча, СССР минерал ўғитлар ишлаб чиқариш министрлиги, «Госкомсельхозтехника», «Главташкентстрой», Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги, Қишлоқ қурилиши министрлиги, Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, бошқа министрликлар ҳамда идораларга қарашли корхоналар аҳоли учун моллар ишлаб чиқариш билан анча активроқ шуғулланишлари лозим.

Шу йилги план қандай бажарилаётганлиги комиссиялар томонидан кўриб чиқилганида шу нарса маълум бўлдики, министрликлар, идораларнинг, маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг капитал қурилишга раҳбарлик қилиш соҳасидаги ишида ҳам жиддий камчиликлар бор. Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги, Енгил саноат министрлиги, Тайёрлаш министрлиги қурилишларида асосий фондларни ишга тушириш соҳасида катта қарздорликка йўл қўйилди. Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги, Қишлоқ хўжалиги министрлиги ҳукуматнинг чала қолган қурилиш ҳажмини камайтириш тўғрисидаги кўрсатмаларини қониқарсиз бажармоқдалар. Улар материал, молия ва одам ресурсларини, машина механизмларни ишга тушириладиган объектларда етарлича марказлаштирмаяптилар.

Масалан, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги бу йил ишга туширилиши лозим бўлган объектлар қурилишини тугаллаш учун 98 миллион сўм пулни кам берди. «Узптицепром» объектларни ишга тушириш йиллик планини 9 ой мобайнида атиги 47 процент бажарди. Айни вақтда Тошкент, Фарғона, Сурхондарё областларининг совхозларида планда кўзда тутилмаган объектлар қурилмоқда.

Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги, Автомобиль транспорти министрлиги, Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги,

(Давоми тўртинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ VI СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПЛАН-БЮДЖЕТ ВА БОШҚА ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИНИНГ ҚЎШИМЧА ДОКЛАДИ

(Боши учинчи бетда).
Тошкент шаҳар ижроия комитети, баъзи область ижроия комитетлари уй-жой биноларини фойдаланишга топшириш планларини, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва Жиззах область ижроия комитети мактабларни ишга тушириш планларини, Андижон, Қашқадарё ва Сурхондарё область ижроия комитетлари касалхоналарни ишга тушириш планларини бажармаётганликларини депутатлар айниқса ташвишланиб қайд этдилар. Соғлиқни сақлаш ва социал-таъминот тайёргарлик комиссиясида Тошкентда протез-ортопедия маркази, Андижон, Фарғона областларида инвалидлар уйлари қурилиши ҳаддан ташқари суст бораётганига Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги билан Қишлоқ қурилиши министрлигининг эътибори қаратилди. Пудрат ташкилотларининг қониқарсиз ишлаётганлиги шундай аҳвол рўй берганлигининг асосий сабабларидан биридир.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленумида колхоз ва совхозлар экономикасини янада мустаҳкамлашга, ажратилаётган маблағлардан оқилона фойдаланишга, ҳар гектар ернинг самарадорлигини оширишга, хўжаликларнинг рентабеллигини ўстиришга алоҳида эътибор берилди. Бироқ, кўпгина колхоз ва совхозларнинг ишидаги жиддий камчиликлар тугатилгани йўқ, техникадан самарасиз фойдаланиш, моддий бойликларнинг, қишлоқ хўжалик маҳсулотининг нобуд бўлиши ва уриниб қолишига йўл қўйиш ҳоллари ҳали ҳам тез-тез учраб турибди, қишлоқ хўжалик маҳсулотининг таннархи ошиб кетмоқда.

Озиқ-овқат программасида аҳолини чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш масаласига алоҳида ўрин берилган. Гўшт, сут, тухум харид қилиш йиллик плани умуман республикада бажарилади, деб ишонч билан айтиш мумкин. Бироқ, бир қанча районларда чорвачиликни янада ривожлантириш имкониятларидан ҳали ҳам тўла-тўкис фойдаланилмаяпти. Баъзи хўжаликлар подасида сигирларнинг салмоғи кам. Бухоро, Жиззах, Самарқанд, Сурхондарё Сирдарё ва Тошкент областларининг колхоз ва совхозлари қўй ва эчкилар туёғини камайтириб юбордилар. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг совхозларида чорва моллари нобуд бўлиши кўпайди.

Гўштга топшириладиган чорва молларининг ўртача вазнини ошириш давлат йўли билан гўшт харид қилишни кўпайтиришнинг катта резервидир. Ҳолбуки, республика хўжаликлари шу йилнинг ўтган даври ичида сотган қорамоллар ўртача семизлик даражасидан паст бўлганлиги сабабли камида 2 минг тонна гўшт бой берилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Мева ва сабзавот хўжалиги министрлиги, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари юқорида кўрсатилган камчиликларни тугатиш учун қатъий чоралар кўришлари зарур. Тайёрланган ем-хашакдан оқилона фойдаланишга алоҳида эътибор бериш, куз-қиш фаслида поданинг сақланиб қолишинигина эмас, маҳсулот етиштиришни кўпайтиришни ҳам таъминлашга алоҳида эътибор бериш лозим.

Комиссиялар 1983 йилги план ва бюджет лойиҳаларини, шу йилги план қандай бажарилаётганлигини кўриб чиқиб, иқтисод режимига, тежамкорликка риоя этиш, халқнинг меҳнати билан вужудга келтирилган ҳамма нарсалардан оқилона фойдаланиш масалаларига алоҳида эътибор бердилар.

Кўпгина ишлаб чиқариш коллективлари ички резервларни қунт билан қидириб топаётганликлари, хом ашё, материаллар, электр энергиясини тежаш юзасидан белгиланган топшириқларни муваффақиятли бажараётганликлари, пул маблағларини тежаб-тергаб сарфлаётганликлари уқтириб ўтилди. Шу билан бирга бу ишдаги жиддий нуқсонлар ҳали тугатилгани йўқ. Чунончи, Главсредазирсовхозстрой, Ўзбекистон ССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги, Бинокорлик материаллари саноати министрлиги ёқилғи ва иссиқлик энергиясининг анчагина миқдорда ошиқча сарфланишига йўл қўйдилар. Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги, Енгил саноат министрлиги, Бинокорлик материаллари саноати министрлигининг баъзи корхоналарида ҳар сўмлик товар маҳсулотга қилинган чиқим пландаги кўрсаткичлардан анча ошиб кетмоқда, шу сабабли фойда олиш топшириғи бажарилмаяпти. Бир қанча ҳолларда социал-маданий тадбирларга ажратилаётган маблағлар ўзлаштирилмай қолмоқда. Масалан, Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг муассасалари бу йил 8,4 миллион сўм, шу жумладан Жиззах области бўйича 5,8 миллион сўм маблағни ўзлаштирмади. Республика Соғлиқни сақлаш министрлигининг ташкилотлари беморлар учун дори-дармон ва озиқ-овқат сотиб олишга ажратилган маблағнинг анчагина қисмини сарфламади. Бу ташкилотларда смета — молия интизомини кўплаб бузишга йўл қўйилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссиялари 1983 йилда Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани лойиҳасини кўриб чиқиб, уни тасдиқлашни таклиф қиладилар.

Комиссиялар қўшимча маблағ ажратиш тўғрисида министрликлар, идоралар, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитетининг илтимосларини кўриб чиқдилар ва бюджетнинг аниқланган даромадлари ҳисобидан харажатларни жами 12 миллион 340 минг сўм миқдорида кўпайтириш, шу жумладан қишлоқ жойлардаги даволаш — профилактика муассасаларини медицина асбоб-ускуналари билан таъминлашга 4 миллион 340 минг сўм; қишлоқ жойлардаги умумий таълим мактаблари учун анжомлар, асбоб-ускуналар сотиб олиш ва уларни капитал ремонт қилишга 6 миллион 200 минг сўм, қишлоқ маданий-маърифий муассасалари учун анжомлар ва асбоб-ускуналар сотиб олиш ҳамда уларни капитал ремонт қилишга 800 минг сўм, шаҳарларни, район ва қишлоқ марказларини, шаҳар типидаги посёлкаларни ободонлаштиришга 1 миллион сўм ажратиш мумкин деб ҳисоблайдилар.

Таклиф этилаётган тузатишларни ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссиялари Ўзбекистон ССРнинг 1983 йилги Давлат бюджетини 6 миллиард 682 миллион 300 минг сўм миқдорида тасдиқлашни таклиф қиладилар.

Доимий комиссиялар Ўзбекистон ССРнинг 1981 йилги Давлат бюджети ижроси тўғрисидаги ҳисоботни кўриб чиқдилар ва уни даромадлар бўйича 7 миллиард 78 миллион 500 минг сўм ва харажатлар бўйича 6 миллиард 949 миллион 300 минг сўм миқдорида, даромадларни харажатлардан 129 миллион 200 минг сўм ортиқ қилиб тасдиқлашни таклиф қиладилар.

Ўзбекистон меҳнаткашлари беш йилликнинг иккинчи йили топшириқларини бажаришни зўр меҳнат ғайрати ва сиёсий жўшқинлик вазиятида тугалламоқдалар. Улар ишлаб чиқаришдаги ютуқларини бутун кўп миллатли совет оиласининг ажойиб байрами — СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишламоқдалар. Республика меҳнатчилари КПСС XXVI съезди, партия Марказий Комитетининг 1982 йил май ва ноябрь Пленумлари қарорларини бажара бориб, 1983 йил плани бажарилишини таъминлашларига ҳамда шу тариқа мамлакатимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшишларига шак-шубҳа йўқ. **(Қарсаклар)**.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари, депутат Г. Қ. ҲАЙДАРОВА доклади

Депутат ўртоқлар!
Ўзбекистон ССР Олий Советининг мазкур сессияси ССР Иттифоқининг 60 йиллиги тантанали нишонланадиган улкан ва порлоқ байрам арафасида ўтмоқда.

Ўзбекистон меҳнат аҳли, бутун совет халқи сингари, ана шу шонли юбилейни жуда катта тарихий аҳамиятга молик воқеа сифатида, ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси далили сифатида, улуғ социалистик Ватанимиз халқлари дўстлиги ва қардошлигининг рамзи сифатида муносиб совғалар билан кутиб олишга тайёргарлик кўрмоқда.

Республикамиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил ноябрь Пленумлари қарорларини зўр меҳнат кўтаринкилиги билан маъқуллаб кутиб олдилар. Маълумки, бу Пленумлар партиямизнинг ҳамиша Ленин йўлидан оғишмай олға бораверишни, унинг ташқи ва ички сиёсат соҳасида ишлаб чиқилган йўлни изчиллик билан амалга ошираверишни учун қатъий азму қарор қилганлигини мамлакатимиз олдида, бутун дунё олдида яна бир карра намойиш этди. Шу Пленумларда Коммунистик партиямиз ва мамлакатимиз олдига қўйилган улуғвор бунёдкорлик вазифалари бутун совет халқлари туб манфаатларига батамом мосдир.

Хўжалик ва маданий қурилиш ҳамда Озиқ-овқат программасини ҳал қилиш соҳасида олдимизда турган вазифаларни муваффақиятли амалга оширишда республикамиз қонунларини янада ривожлантириш муҳим аҳамият касб этади. Ана шунга асосланиб, республика қонунчилигини такомиллаштириш ва уни ССР Иттифоқи қонунларига, Ўзбекистон ССР Конституциясига мувофиқлаштириб чиқиш юзасидан каттагина ишлар олиб борилмоқда.

Ишлаб чиқарувчи кучларни ривожлантиришни жадаллаштириш, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши резервларидан самарали фойдаланиш мақсадида Ўзбекистон ССР составида Навоий области ташкил қилинди.

Шу муносабат билан Ўзбекистон ССР Конституциясининг республика областлари рўйхати кўрсатилган 73-моддасига тегишли қўшимча киритиш зарур бўлади.

Республика Олий Советининг бешинчи сессиясидан кейин Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми бир қатор фармонлар қабул қилдики, бу фармонлар Конституцияга мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Совети тасдиғига киритилиши лозим.

СССР Олий Совети Президиуми 1982 йил 31 майда «Халқ депутатлари Советларининг қишлоқ хўжалигига ва аграр-саноат комплексининг бошқа тармоқларига раҳбарлик қилиш соҳасидаги ваколатлари ҳақидаги СССР қонун актларига ўзгартишлар киритиш тўғрисида» Фармон чиқарди.

Иттифоқдош республикаларнинг Олий Советлари Президиумларига эса ўз республикалари қонунларига ҳам ана шундай ўзгартишлар киритиш тавсия этилди.

Шу муносабат билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1982 йил 14 июнда «Ўзбекистон ССР халқ депутатлари область Совети тўғрисида»ги ҳамда «Ўзбекистон ССР халқ депутатлари район Совети тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР қонунларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида» Фармон қабул қилди. Киритилган ўзгартиш ва қўшимчаларга мувофиқ, мазкур Советлар аграр-саноат бирлашмалари кенгашларини тузадилар ва улар составини ўзгартирадилар, қишлоқ хўжалигига ва аграр-саноат комплексининг бошқа тармоқларига раҳбарлик қиладилар, аграр-саноат комплексига кирувчи корхоналар ва ташкилотларни ривожлантириш плани асосий кўрсаткичларини кўриб чиқадилар, қишлоқ аҳолисининг уй-жой ва маданий-маиший шароитларини яхшилаш чораларини кўрадилар, деб белгилаб қўйилди.

Район Советлари, бундан ташқари, корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларида ва гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликларида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ҳамда коллектив боғдорчилик ва полизчиликни янада ривожлантириш чораларини кўрадилар.

СССР Олий Совети Президиумининг 1981 йил 13 августдаги Фармонига биноан ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг жиноят қонуни Асосларига баъзи бир ўзгартиш ва қўшимчалар киритилган эди. Иттифоқдош республикаларнинг Олий Советлари Президиумларига эса республика қонунларини ана шу Фармонга мувофиқлаштириб чиқиш вазифаси топширилганди.

Шунга кўра ва республика жиноят қонунларини янада такомиллаштириш мақсадида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1982 йил 1 октябрда «Ўзбекистон ССР Жиноят кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида» Фармон қабул қилди.

Бу ўзгартишларда, жумладан, жамият учун унча катта хавф туғдирмайдиган ва оғир жиноятларга олиб келмайдиган хатти-ҳаракат содир қилган шахс ўз қилмишига чин кўнгилдан афсусланиб келса, уни жиноий жавобгарликдан озод қилиш тартибини такомиллаштириш назарда тутилди. Жамоат ташкилоти ёки меҳнат коллективининг илтимоси бўйича бундай шахс уни қайта тарбиялаш ва ахлоқан тузатиш учун ана шу жамоат ташкилоти ёки меҳнат коллективига кафилликка берилиши мумкин. Жиноят содир қилган шахсни кафилликка бериш мумкин эмаслиги ҳақида ҳам қоида белгилаб қўйилди.

Юқоридаги Фармонга биноан Кодекснинг хат-хабарлар, телефонда сўзлашувлар, телеграф маълумотларининг сир сақланишини бузганлик учун жавобгарлик белгиловчи моддасига қўшимчалар киритилди; айрим жиноятлар учун жавобгарликка тортиш кучайтирилди, баъзи моддалар таҳрири яхшиланди. Жиноят кодексининг бир қатор моддалари мазмуни СССР Олий Совети Президиумининг юқорида айтилган Фармонига мослаб чиқилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми СССР Конституциясига, Ўзбекистон ССР Конституциясига ҳамда СССР Олий Совети Президиумининг «ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг жиноят-судлов ишларини юргизиш Асосларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги 1981 йил 13 август Фармонига мувофиқ 1982 йил 28 октябрда «Ўзбекистон ССР Жиноят-процессуал кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида» Фармон қабул қилди.

Кодекс гражданларнинг уй-жойи, уларнинг шахсий ҳаёти, ёзишмалари, телефонда сўзлашувлари ва телеграф маълумотлари дахлсизлиги гарантиялаб қўйилганлиги, гражданга етказилган зарарнинг ўрнини қоплаш шартлари кучайтирилган моддалар билан тўлдирилди. Кодекс бошқа масалаларни тартибга солувчи нормалар билан тўлдирилди. Кодекснинг айрим моддалари янги таҳрирда берилиб, баъзи моддаларга зарур ўзгартишлар киритилди.

СССР Олий Совети Президиуми 1981 йил 13 августда ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг ахлоқ тузатиш-меҳнат қонуни Асосларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми шунга кўра республика қонунчилигини ана шу Асосларга мувофиқлаштириб чиқиш ҳамда уни янада такомиллаштириш мақсадида 1982 йил 27 майда Ўзбекистон ССР Ахлоқ тузатиш-меҳнат кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида Фармон чиқарди. Бу Фармонга асосан Кодекс янги нормалар билан тўлдирилиб, ахлоқ тузатиш-меҳнат муассасаларида эндиликда ёшлар жумласидан бўлган маҳкумлар умумий мажбурий ўрта таълим, қирқ ёшгача бўлган маҳкумлар эса — мажбурий саккиз йиллик таълим олажаклари белгилаб қўйилди. Кодекснинг айрим моддалари ўзгартирилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1982 йил 27 майда Ўзбекистон ССРнинг ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш масалаларига доир баъзи қонун актларига ўзгартишлар киритиш ҳақида ҳам Фармон қабул қилди. Жумладан, «Хроник алкоголиклар ва гиёвандлик (наркомания) касалига дучор бўлганларни мажбурий даволаш ва меҳнатда қайта тарбиялаш тўғрисида»ги Фармонга шундай ўзгартишлар киритилди.

Олий Советнинг аввалги сессияси билан ҳозирги сессияси ўртасидаги даврда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика Министрлар Совети Раисининг тақдимига мувофиқ Ўзбекистон ССР Ҳукуматининг баъзи бир аъзоларини ишга тайинлаш ва вазифасидан озод қилиш ҳақида ҳам фармонлар қабул қилди.

Чунончи, Ўзбекистон ССР Коммунал хўжалик министрлиги республика Уй-жой-коммунал хўжалиги министрлигига айлантирилганлиги муносабати билан ўртоқ Александр Меркулович Илюхин 1982 йил 19 майдаги Фармон асосида Ўзбекистон ССР уй-жой-коммунал хўжалиги министри қилиб тайинланди.

Ўртоқ Василий Павлович Есин Ўзбекистон Компартияси Навоий область комитетининг биринчи секретари қилиб сайланганлиги муносабати билан 1982 йил 7 июнда қабул қилинган Фармонларга кўра у Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари вазифасидан озод этилиб, ўртоқ Виктор Константинович Михайлов Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари қилиб тайинланди.

1982 йил 15 июндаги фармонлар билан ўртоқ Ҳалима Муҳиддинова пенсияга чиққанлигини эътиборга олиб, Ўзбекистон ССР Олий Судининг Раиси вазифасидан озод этилди, ўртоқ Бахшулла Авезович Наврўзов эса Ўзбекистон ССР Олий Судининг Раиси қилиб сайланди.

1982 йил 30 сентябрдаги Фармон билан ўртоқ Мирғиёс Аббосович Зоидов Ўзбекистон ССР Меҳнат давлат комитетининг Раиси лавозимига тайинланди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1982 йил 29 июлда республика Халқ контроли комитети составига ўзгартишлар киритиш ҳақида Қарор қабул қилиб, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ишлар Мудирлиги Ташкилий-инструкторлик ишлари бўлимининг мудири ўртоқ Алексей Иванович Шчербаковни Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг аъзоси этиб тасдиқлади, ўртоқ Иван Карпович Титков эса республика Министрлар Совети Ишлар мудирининг ўринбосари қилиб тайинланганлиги муносабати билан Халқ контроли комитетининг аъзоси вазифасидан озод этилди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми сизларнинг муҳокамангизга ҳавола этилган Ўзбекистон ССР Қонунлари ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг Қарорлари лойиҳаларини кўриб чиқиб, уларни тасдиқлашингизни сўрайди. **(Қарсаклар)**.

ЭНЕРГЕТИКА ДОИМИЙ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

30 ноябрда Ўзбекистон ССР Олий Совети ташкил этган Энергетика комиссиясининг мажлиси бўлди. Мажлисда комиссиянинг 1983 йилги иш плани тасдиқланди. (ЎзТАГ).

ДЕКАБРЬ ОБ-ҲАВОСИ

Декабрнинг биринчи ўн кунлигида республиканинг шимолий ва тоғли районларида ҳароратнинг паст келиши, 2—5 даража совуқ бўлиши кутилади. Республиканинг қолган жойларида ўртача ойлик ҳарорат «0» даража совуқ ва 3 даража иссиқ, жанубда 6 даража иссиқ атрофида бўлади.

Марказий ва жанубий областларда декабрь ойи одатдагидан анча совуқ келади. Ўзбекистоннинг шимолий районларида ва Фарғона областида ҳарорат одатдагидек бўлиши кутилади. Ойнинг биринчи ярмида ҳарорат кечаси 2—7 даража совуқ, кундузи 1—6 даража иссиқ, республиканинг шимолий районларида кечаси 10—15, кундузи 0—5 даража совуқ бўлади. Ойнинг иккинчи ярмида ҳарорат бир оз кўтарилади, кечалари 0—5, кундузи 11—15 даража иссиқ бўлади.

Ойнинг охирига келиб, ҳарорат анча пасаяди, кечаси 8—13, кундузи 4—9 даража совуқ бўлади. Республика жанубида ва Фарғона водийсида кечалари 6—11, кундузи 2—7 даража совуқ бўлади.

Декабрда намгарчилик миқдори ноябрга нисбатан кўпроқ бўлади. Республиканинг шимоли ва жанубида 8—5, Фарғона водийсида 20—30, қолган жойларда 30—50 миллиметр миқдорда бўлади.

СССР МОЛИЯ МИНИСТРЛИГИ ВА СССР ДАВЛАТ БАНКИДАН

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИНИ НИШОНЛАШ ЮЗАСИДАН ЮБИЛЕЙ ТАНГАСИНИ МУОМАЛАГА ЧИҚАРИШ ТЎҒРИСИДА

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллигини нишонлаш юзасидан 1 сўмлик юбилей тангаси 1982 йил биринчи декабрда муомалага чиқарилади.

1 сўмлик юбилей тангаси оқ рангли мис-никель қотишмасидан тайёрланади ва 31 миллиметр диаметрли доира шаклида бўлади.

Танганинг ўнг ва тескари тарафларида доираси бўйлаб қабариқ ҳошия ўтказилган бўлади.

Танганинг ўнг тарафи марказида, балқиб чиқаётган қуёш нурлари фонида В. И. Лениннинг рельеф тасвири жойлаштирилган ва атрофига **«Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи»** сўзлари ёзилган, қуйи қисмига, дафна шохлари фонида икки қаторга **«60 йил»** деб ёзиб қўйилган.

Танганинг орқа томонида СССР Давлат герби тасвирланган ва **«СССР»** ҳамда **«1 сўм»** сўзи ёзилган.

Танганинг сиртига **«Бир сўм»** сўзлари иккита нуқта билан ажратилиб ўйиб ёзилган.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллигини нишонлаш юзасидан муомалага чиқариладиган юбилей тангаси ҳозир муомалада бўлган тангалар билан бир қаторда давлат, кооператив, жамоат корхоналари, муассасалари, ташкилотлари, колхозлар ва айрим кишилар томонидан ҳамма турдаги тўловлар учун, шунингдек банклар, омонат кассалари ва алоқа министрлигининг корхоналари томонидан жорий ҳисоб-китоб счётларига, омонатларга, аккредитивларга ёзиш учун ва жўнатиш учун ҳеч чекланмаган миқдорда албатта қабул қилинади.

ОРБИТАДАГИ ВАХТА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 30 ноябрь. [ТАСС]. Анатолий Березовой билан Валентин Лебедев космонавтика тарихида киши бошқарадиган энг узоқ учиш программасини бажаришни муваффақиятли давом эттирмоқдалар.

Кеча экипаж орбитал комплексни мўлжалга олдириш ва мустаҳкамлаштириш янги методларини пишиқтириш билан шуғулланди, ер табиий ресурслари устида бир қанча тадқиқотлар ўтказди. Геологларнинг топшириқларига биноан космонавтлар Кавказ ва Шимолий Қозоғистон районларини съемка қилдилар. Бунда улар кўп зонали МКФ-6М аппаратидан, КАТЭ-140 фотоаппаратидан, видеомагнитофондан фойдаландилар.

«Кристалл» установкасида космик материалшуносликка доир яна битта эксперимент ниҳоясига етказилди.

Орбитадаги 202-чи куни тартибида ишлатилиб бўлган ускуналарни станциядан юк кемасининг бўлмасига олиб ўтиш, «Корунд» технологик аппаратини навбатдаги ишга тайёрлаш, вазнсизлик шароитларида юксак ўсимликларни парвариш қилиш экспериментлари ўтказиш, телевизион репортаж олиб бориш кўзда тутилган.

Учиш чоғида комплекс тренажер билан велоэргометрда кундалик жисмоний машқлар билан шуғулланишга катта эътибор берилмоқда. Космонавтлар ерга қайтиб тушишга тайёргарлик кўриш мақсадида «Чибис» вакуум костюмидан фойдаланиб, муттасил машқлар қилишни бошлаб юбордилар. Бу костюмда барометрик босим ўзгариши ҳисобига гавданинг қуйи қисмига қон қуйилиши вужудга келади ва ернинг тортиш кучи тақлид этилади.

Тиббий контроль натижаларига кўра Анатолий Березовой билан Валентин Лебедевларнинг соғлиғи яхши ва улар ўзларини дуруст ҳис қилмоқдалар.

«Салют-7» — «Союз Т-7» — «Прогресс-16» илмий-тадқиқот комплексининг учиши нормал ўтмоқда.

ТИНЧЛИК ВАХТАСИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ва Жаҳон Тинчлик Кенгашининг қарорига кўра қуролсизланиш учун ҳаракат ҳафталиги бўлиб ўтди. Бутун мамлакатимизда бўлгани каби республикамизда ҳам қуролланиш пойгасига ядро уруши хавфига қарши, қуролсизланиш ва тинчлик учун митинглар, йиғилишлар, тинчлик вахталари ва бошқа оммавий тадбирлар ўтказилди.

Республикамизнинг ўн минглаб меҳнаткашлари совет тинчлик тарафдорлари ҳаракати қатнашчиларининг БМТ Бош Ассамблеяси XXXVII сессиясига юборган мурожаатига имзо чекдилар. Кўпгина саноат корхоналарида, колхозлар ва совхозларда тинчлик вахталари бўлиб ўтди. Тошкент пойабзалчилари, Тошкент трактор заводи ишчилари, «Главташпасавтотранс» ва бошқа коллективлар шу куни ишлаган маблағларини Тинчлик фондига ўтказдилар. Қуролсизланиш учун ҳаракат ҳафталиги даврида Тинчлик фондига Самарқанд области меҳнаткашларидан қарийб 75 минг сўм, Хоразм колхозчиларидан 62 минг сўм, Бухоро области ишчиларидан 56 минг сўм, фарғоналиклардан эса 52 минг сўм ўтказилди. В. И. Ленин номидаги ТошДУ студентлари ватанпарварлик ташаббуси билан чиқдилар. Улар Ленин комсомоли туғилган кунда Тинчлик вахтасини ўтказишиб, шу куни ишлаган маблағларини — 20 минг сўмни Тинчлик фондига топширишди.

Республикамиз меҳнаткашларининг қуролсизланиш учун ҳаракат ҳафталигида актив қатнашганлиги — совет халқининг тинчлик ишига садоқатини, КПСС ва Совет ҳукуматининг ленинча ташқи сиёсатини қўллаб - қувватлаётганлигининг ёрқин гувоҳидир.

**Сора ЭШОНТЎРАЕВА,
СССР халқ артисти, Тинчлик фондига кўмаклашувчи Ўзбекистон комиссияси раиси.**

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми совет ва партия органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига 60 йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Мирсолих Мираҳмедович **Мираъзамовни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республиканинг партия ва совет органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Транспорт ва алоқа бўлими мудирининг ўринбосари ўртоқ Валентин Нерсесович **Хачатурьянни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

Редактор И. СУЛАЙМОНОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Мультфильмлар. 10.15 — Бола — болада. Бадиий фильм. 11.25 — Тилларанг куз. Музикали кўрсатув. 11.55 — Ҳужжатли фильм. 12.10 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильм. 16.15 — Драматургия ва театр. М. Шолохов асарлари театр саҳнасида. 16.55 — Д. Д. Шостакович номли квартет чалади. 17.25 — Горнчилар, қаердасиз? 18.15 — Алкоголизм ҳақида суҳбатлар. 18.45 — Қувноқ нотачалар. 19.00 — Уренгой — Ужгород газ қувури. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Кинолавҳа. 19.35 — Фан оламида. 20.00 — Концерт. 20.30 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Нима? Қаерда? Қачон? Телевикторина. 23.05 — Дунё воқеалари. 23.20 — Г. Троепольский. Оқ Бим, Қора қулоқ.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 ва 12.05 — Уруш бизнинг туйғуларимизни ўткирлаштирди. 10.05 — Ота-оналар, Сизлар учун. 10.35 — Телефильм. 11.35 ва 12.40 — Умумий биология. 13.10 — Қ. Қулиев поэзияси. 13.40 — Немис тили. 14.10 — Узоқ Шарқнинг табиий комплекслари. 14.40 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 15.10 — В. Шекспир. Ромео ва Жульетта. 16.20 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Евуз. Бадиий фильм. 20.30 Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — К. Сен-Санс. Фантазия. 21.00 — Спорт ҳафталиги. 21.30 — Время. 22.05 — Хоккей. СССР чемпионати. Спартак — Химик.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Ҳужжатли фильм. 12.00 — Совет хотин-қизлари. Кинопрограмма. 12.30 — Рус адабиёти. 13.00 — Абу Райҳон Беруний. Бадиий фильм. 1-серия. 15.05 — Спорт, спорт, спорт. 18.05 — Қўғирчоқ фильмлар. 18.30 — Ўсмирлар ижоди. 19.00 — Ўзбекистон мадҳияси. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Инсон ва қонун. 20.15 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Бугун оламда нима гап? 22.20 — Абу Райҳон Беруний. Бадиий фильм. 2-серия. 23.35 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 17.55 — Француз тили. 18.25 — Телефильм. 18.45 — Химия. 19.45 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Тошкент пиёласи. 21.30 — Москва-II.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбек давлат телевидениеси ва радиосининг ёш солистлари куйлайди. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.15 — Иқтисодий билимлар радиоуниверситети. 11.25 — Ўзбек композиторларининг романслари. 12.10 — Ўзбекистон индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Табаррук замин. 19.25 — Музикали танаффус. 21.00 — Шеърият кечаси. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Татар халқ қўшиқлари.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—1/XIIда **Ун учинчи раис,** 2/XIIда **Келинлар қўзғолони,** 3/XIIда **Соқов рицарь.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 1/XIIда **Олифта,** 2/XIIда **Дилафрўзга тўрт ошиқ,** 3/XIIда **Ишонмасанг ўламан.**

Р. 02384. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64607. А. 2840 13